

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΡΕΥΝΩΝ, ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΤΟΜΕΑΣ ΕΡΕΥΝΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΘΕΜΑ ΕΡΕΥΝΑΣ: Νομοθετικές ρυθμίσεις στις έννομες τάξεις άλλων ευρωπαϊκών κρατών αναφορικά με τους σκύλους βοήθειας/συνοδούς ατόμων με αναπηρία

Ζητήθηκε από: Πρόεδρο ΔΗ.ΚΟ. κ. Νικόλα Παπαδόπουλο

Υπεύθυνος Λειτουργός Ερευνών και Μελετών: Κωνσταντίνος Κιτρομήλης

CYPRVS AETERNA

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ
ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εισαγωγικό σημείωμα (σ. 1)

Μέρος Α΄: Συνοπτικός πίνακας ανά χώρα (σ. 2-7)

Μέρος Β΄: Αναλυτικές απαντήσεις (σ. 8-36)

Παράρτημα: Επισυνημμένες επιστολές ανάθεσης

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Τον Ιούνιο του 2018 ο Πρόεδρος του ΔΗ.ΚΟ. κ. Νικόλας Παπαδόπουλος, με επιστολή του προς τον Αναπλ. Γ.Δ. της Βουλής των Αντιπροσώπων κ. Σωκράτη Σωκράτους, ζήτησε τη διενέργεια έρευνας από την αρμόδια Υπηρεσία Ερευνών, Μελετών και Εκδόσεων αναφορικά με τις ισχύουσες ρυθμίσεις στις έννομες τάξεις άλλων ευρωπαϊκών κρατών ως προς τους σκύλους βοήθειας/συνοδούς ατόμων με αναπηρία. Η ανάθεση της εν λόγω έρευνας αποσκοπεί στην υποβοήθηση της προσπάθειας της κοινοβουλευτικής ομάδας του ΔΗ.ΚΟ. για σύνταξη και κατάθεση σχετικής πρότασης νόμου.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΟΠΤΙΚΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΑΝΑ ΧΩΡΑ

ΧΩΡΑ	Νομοθεσία για χρήση σκύλων από άτομα με αναπηρία ή άλλα ιατρικά προβλήματα	Νομοθεσία για την εκπαίδευση των σκύλων βοηθείας/συνοδών	Ορισμός των σκύλων βοηθείας/συνοδών και ομάδες ατόμων με αναπηρίες ή ιατρικά προβλήματα που έχουν δικαίωμα χρήσης τους	Παροχή χρηματικού επιδόματος/ωφελήματος για την απόκτηση/χρήση σκύλου βοηθείας/συνοδού
 Αυστρία	<p>Ο Ομοσπονδιακός Νόμος περί Αναπήρων ορίζει τι είναι οι σκύλοι βοηθείας, τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες ο σκύλος πιστοποιείται ως σκύλος βοηθείας και τις προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται για τη συντήρησή του.</p> <p>Το Γραφείο Εξετάσεων και Συνεργασίας για τους Σκύλους Βοηθείας του <u>Κτηνιατρικού Πανεπιστημίου της Βιέννης</u> είναι αρμόδιο για την πιστοποίηση των σκύλων βοηθείας.</p>	<p>Δεν υπάρχει ρύθμιση.</p>	<p>Οι σκύλοι βοηθείας διακρίνονται σε:</p> <ul style="list-style-type: none"> • σκύλους οδηγούς για τους τυφλούς, • σκύλους σήμανσης/προειδοποίησης για άτομα με προβλήματα ακοής ή με προβλήματα νευρολογικά, επιληπτικά ή διαβητικά και • σκύλους υπηρεσίας για άτομα με κινητικά προβλήματα. 	<p>Ο Ομοσπονδιακός Νόμος για τη Συμπερίληψη των ΑμεΑ στους Χώρους Εργασίας προνοεί χορηγίες και επιδόματα για την αγορά σκύλου σήμανσης/προειδοποίησης.</p>
 Βέλγιο	<p>Το θέμα ρυθμίζεται στο επίπεδο των τοπικών κρατιδίων. Σχετικώς υπάρχουν το Φλαμανδικό Διάταγμα της 20^{ης} Μαρτίου 2009, το Διάταγμα των Βρυξελλών της 18^{ης} Δεκεμβρίου 2008 και το Βαλλονικό Διάταγμα της 29^{ης} Σεπτεμβρίου 2011. Περαιτέρω, ο Νόμος για την Απαγόρευση των Διακρίσεων απαγορεύει οποιαδήποτε μορφή άμεσης ή έμμεσης διάκρισης έναντι των ΑμεΑ.</p>	<p>Τα προαναφερθέντα τοπικά διατάγματα επιδιώκουν την ίδια αρχή: Οι σκύλοι βοηθείας πρέπει να εκπαιδεύονται από καθορισμένες σχολές σκύλων, που είναι αναγνωρισμένες από τις Αρχές και πρέπει να είναι αναγνωρίσιμοι από το κοινό φέροντας ειδική κάπα.</p> <p><u>Δεν υπάρχουν προκαταρκτικοί περιορισμοί αναφορικά με τη ράτσα</u> ή άλλα χαρακτηριστικά του σκύλου.</p>	<p>Σκύλος βοηθείας είναι ο γενικός όρος για κάθε σκύλο εκπαιδευμένο να βοηθά ΑμεΑ. Συμπεριλαμβάνει:</p> <ul style="list-style-type: none"> • τους σκύλους οδηγούς (εκπαιδευμένους να βοηθούν άτομα με οπτική αδυναμία), • τους σκύλους υπηρεσίας (εκπαιδευμένους να βοηθούν άτομα με κινητική αναπηρία, κυρίως άτομα με αμαξίδιο), • τους σκύλους ακοής (εκπαιδευμένους να βοηθούν τους ακουστικά ανάπηρους) και • τους σκύλους κρίσεων (εκπαιδευμένους να βοηθούν άτομα που υποφέρουν από επιληψία ή διαβήτη). 	<p>Οι περισσότεροι σκύλοι βοηθείας εκπαιδεύονται από σχολές σκύλων που είναι μέλη της Βελγικής Ομοσπονδίας Σκύλων Βοηθείας και προσφέρονται δωρεάν στους ανάπηρους χρήστες τους. Η Βελγική Ομοσπονδία Σκύλων Βοηθείας είναι μη κερδοσκοπικός οργανισμός που λειτουργεί με δημόσιες επιχορηγήσεις και δωρεές.</p> <p>Το κόστος σκύλου βοηθείας μπορεί να καλυφθεί και από συγκεκριμένους κρατικούς φορείς οι οποίοι είναι ταγμένοι να βοηθούν τα ΑμεΑ.</p>

ΧΩΡΑ	Νομοθεσία για χρήση σκύλων από άτομα με αναπηρία ή άλλα ιατρικά προβλήματα	Νομοθεσία για την εκπαίδευση των σκύλων βοήθειας/συνοδών	Ορισμός των σκύλων βοήθειας/συνοδών και ομάδες ατόμων με αναπηρίες ή ιατρικά προβλήματα που έχουν δικαίωμα χρήσης τους	Παροχή χρηματικού επιδόματος/ωφελήματος για την απόκτηση/χρήση σκύλου βοήθειας/συνοδού
 Γερμανία	<p>Ο Ομοσπονδιακός Νόμος για την Ασφάλιση Υγείας ρυθμίζει αυτά τα θέματα.</p>	<p>Ο αιτητής σκύλου βοήθειας πρέπει να συνεκπαιδευθεί με τον σκύλο για θέματα κινητικότητας.</p>	<p>Διάκριση μεταξύ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • σκύλων οδηγών για άτομα με οπτική αναπηρία και • σκύλων βοήθειας για άτομα με κινητικά προβλήματα, νευρολογικές παθήσεις, επιληπτικούς και διαβητικούς. 	<ul style="list-style-type: none"> • Προνοείται επιδότηση για την αγορά σκύλου οδηγού για τυφλά άτομα. • Για τους σκύλους βοήθειας είναι απαραίτητο να διακρίνεται κατά πόσο ο σκύλος εξυπηρετεί άμεσα ή έμμεσα τον σκοπό για τον οποίο προσφέρεται ως μέσο αποζημίωσης για την αναπηρία, δηλαδή π.χ. αν υπάρχει άλλο μέσο που πιθανόν να εξυπηρετεί καλύτερα την υπάρχουσα ανάγκη, τότε αυτό αποτελεί κριτήριο ότι ο σκύλος δεν πρέπει να δοθεί.
 Ελλάδα	<p>Ν. 3868/2010, Ν. 4235/2014, Ν. 4238/2014. Οι ανωτέρω νόμοι ρυθμίζουν μόνο τη χρήση και την πρόσβαση σε διάφορους χώρους των σκύλων βοήθειας.</p>	<p>Δεν υπάρχει σχετική νομοθεσία. Οι σύνδεσμοι οι οποίοι εκπαιδεύουν σκύλους βοήθειας βασίζονται στις δραστηριότητές τους σε κατευθυντήριες γραμμές που τίθενται από διεθνείς ενώσεις, όπως η Διεθνής Συνομοσπονδία Σκύλων Οδηγών.</p>	<p>Σύμφωνα με το άρθρο 16 του Ν. 3868/2010, σκύλος βοήθειας ορίζεται ο εκπαιδευμένος ή εκπαιδευόμενος:</p> <ul style="list-style-type: none"> • σκύλος οδηγός για άτομα με οπτική αναπηρία, • σκύλος βοηθός για άτομα με άλλες αναπηρίες. 	<p>Δεν υπάρχουν νομοθετικές ρυθμίσεις αναφορικά με το θέμα.</p>
 Εσθονία	<p>Δεν υπάρχει. Ξεκίνησε φέτος ένα πιλοτικό πρόγραμμα για τα άτομα με μερική ή ολική απώλεια όρασης, με στόχο να ψηφιστεί νομοθεσία σε δύο χρόνια.</p>	<p>Σύμφωνα με το πιλοτικό πρόγραμμα οι σκύλοι πρέπει να επιτύχουν σε εξέταση μαζί με τον ιδιοκτήτη τους.</p>	<p>Σύμφωνα με το πιλοτικό πρόγραμμα οι σκύλοι οδηγοί πρέπει να είναι υγιείς και ικανοί. Χρειάζονται πιστοποιητικό pedigree. Δεν έχει καθοριστεί συγκεκριμένη φυλή.</p>	<p>Το κράτος αναλαμβάνει τα έξοδα για την απόκτηση, την εκπαίδευση, τις κτηνιατρικές εξετάσεις και την ασφάλεια του ζώου. Ο σκύλος ανήκει στο κράτος.</p>
 Ηνωμένο Βασίλειο	<p>Δεν υπάρχει νόμος που να ρυθμίζει άμεσα τη χρήση σκύλων βοήθειας από ΑμεΑ. Όμως, οι ιδιοκτήτες σκύλων βοήθειας έχουν δικαιώματα βάσει του Νόμου περί Ισότητας</p>	<p>Ο ορισμός του σκύλου βοήθειας δεν καθορίζει το πρότυπο εκπαίδευσης του σκύλου ούτε υπάρχει κάποιος θεσμοθετημένος κανονισμός</p>	<p>Το Μέρος 12 του Νόμου περί Ισότητας ορίζει τον σκύλο βοήθειας ως αυτόν που έχει εκπαιδευτεί να καθοδηγεί ή να βοηθά άτομο με εξειδικευμένες αναπηρίες (τυφλό, κωφό, με κινητικά προβλήματα</p>	<p><u>Δεν υπάρχει επίδομα/ωφέλημα για την απόκτηση ή χρήση σκύλου βοήθειας.</u> Στο Η.Β. οι σκύλοι βοήθειας παρέχονται από διάφορα φιλανθρωπικά ιδρύματα, τα οποία</p>

ΧΩΡΑ	Νομοθεσία για χρήση σκύλων από άτομα με αναπηρία ή άλλα ιατρικά προβλήματα	Νομοθεσία για την εκπαίδευση των σκύλων βοηθείας/συνοδών	Ορισμός των σκύλων βοηθείας/συνοδών και ομάδες ατόμων με αναπηρίες ή ιατρικά προβλήματα που έχουν δικαίωμα χρήσης τους	Παροχή χρηματικού επιδόματος/ωφελήματος για την απόκτηση/χρήση σκύλου βοηθείας/συνοδού
	(Equality Act) του 2010.	για την εκπαίδευση των σκύλων βοηθείας. Προς το παρόν στο Η.Β. οκτώ διαφορετικοί πάροχοι σκύλων βοηθείας ανήκουν σε έναν εθελοντικό συνασπισμό που καλείται Σκύλοι Βοηθείας Η.Β.	κ.ά.).	έχουν το καθένα ξεχωριστή πολιτική. Η οργάνωση Σκύλοι Οδηγοί Η.Β. (η οποία παρέχει σκύλους βοηθείας σε άτομα με προβλήματα όρασης και είναι ο μεγαλύτερος παροχέας σκύλων βοηθείας) χρησιμοποιεί τις φιλανθρωπικές της δωρεές, ώστε να παρέχει τις υπηρεσίες της με ελάχιστο ή καθόλου κόστος.
 Κροατία	Ο Νόμος περί της Μετακίνησης του Ατόμου με Προβλήματα Όρασης με τη Βοήθεια ενός Σκύλου Οδηγού ρυθμίζει τα δικαιώματα των χρηστών σκύλων βοηθείας για άτομα με οπτική αναπηρία ή άλλα ιατρικά προβλήματα.	Ο Κροατικός Σύνδεσμος Σκύλων Οδηγών και Κινητικότητας αναλαμβάνει τα εκπαιδευτικά προγράμματα των σκύλων οδηγών και των σκύλων αποκατάστασης/θεραπείας.	Διάκριση μεταξύ: <ul style="list-style-type: none"> • σκύλων οδηγών για άτομα με προβλήματα όρασης, • σκύλων αποκατάστασης/θεραπείας για παιδιά με αναπτυξιακές δυσκολίες και για άτομα με λοιπές αναπηρίες. 	Τα άτομα με προβλήματα όρασης έχουν δικαίωμα να χρησιμοποιούν σκύλο οδηγό χωρίς καμία οικονομική επιβάρυνση.
 Λετονία	<ul style="list-style-type: none"> • Νόμος περί της Προστασίας των Ζώων. • Κανονισμοί περί των Απαιτήσεων Πρόνοιας για τη Συντήρηση και Εκπαίδευση Ζώων Αθλητισμού, Εργασίας και Θεαμάτων και περί της Χρήσης αυτών σε Διαγωνισμούς, Εργασία ή Θεάματα. 	Υπάρχει σχετική νομοθεσία (βλέπε αναλυτικές απαντήσεις).	Διάκριση μεταξύ: <ul style="list-style-type: none"> • σκύλων οδηγών για άτομα με οπτική αναπηρία και • σκύλων βοηθείας για άτομα με περιορισμούς κίνησης, ακοής ή αντίληψης. 	Δεν προβλέπεται σχετικό επίδομα. Συνήθως οικονομική στήριξη παρέχεται στο πλαίσιο ειδικών μέτρων επιχορήγησης ή μέσα από δράσεις σχεδίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
 Λιθουανία	Δεν υπάρχει σχετική νομοθεσία.	---	---	---
 Λουξεμβούργο	Ο Νόμος για την Προσβασιμότητα των Δημόσιων Χώρων στα ΑμεΑ που Συνοδεύονται από Σκύλους Βοηθείας καθιερώνει την αρχή της	Υπάρχει σχετική νομοθεσία (βλέπε αναλυτικές απαντήσεις).	Οι σκύλοι βοηθείας διακρίνονται σε: <ul style="list-style-type: none"> • σκύλους οδηγούς για τυφλούς και άτομα με μειωμένη όραση, 	Η Ασφαλιστική Πρόνοια για Εξαρτώμενα Άτομα παρέχει στους τυφλούς ή στα άτομα με μειωμένη όραση χορηγία μέχρι €20.500, για να

ΧΩΡΑ	Νομοθεσία για χρήση σκύλων από άτομα με αναπηρία ή άλλα ιατρικά προβλήματα	Νομοθεσία για την εκπαίδευση των σκύλων βοηθείας/συνοδών	Ορισμός των σκύλων βοηθείας/συνοδών και ομάδες ατόμων με αναπηρίες ή ιατρικά προβλήματα που έχουν δικαίωμα χρήσης τους	Παροχή χρηματικού επιδόματος/ωφελήματος για την απόκτηση/χρήση σκύλου βοηθείας/συνοδού
	ελεύθερης πρόσβασης στους δημόσιους χώρους για τα ΑμεΑ που συνοδεύονται από σκύλο.		<ul style="list-style-type: none"> • σκύλους υπηρεσίας για άτομα μειωμένης κινητικότητας, • σκύλους σήμανσης/προειδοποίησης για άτομα με διαβήτη ή επιληψία. 	έχουν τη δυνατότητα απόκτησης, εκπαίδευσης και συντήρησης σκύλου οδηγού.
 Ολλανδία	Δεν υπάρχει συγκεκριμένη εθνική νομοθεσία. Η χώρα έχει επικυρώσει τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες, βάσει της οποίας τα άτομα με αναπηρία έχουν δικαίωμα ισότιμης πρόσβασης σε δημόσιους χώρους.	Κανονισμός ορίζει τους κτηνιατρικούς ελέγχους και τις ικανότητες που πρέπει να έχει ένας σκύλος οδηγός. Οι σκύλοι οδηγοί εκπαιδεύονται σε ένα από τα πέντε ειδικά εκπαιδευτήρια και εκτρέφονται για τον σκοπό αυτό.	Διάκριση μεταξύ: <ul style="list-style-type: none"> • σκύλων οδηγών για τυφλούς και άτομα με μειωμένη όραση, • σκύλων βοηθών για άτομα με σοβαρές ασθένειες/παθήσεις, όπως παραπληγικούς, ρευματοπαθείς κ.ά. • σκύλων οδηγών για παιδιά με αυτισμό (3-7 ετών), • σκύλων συντροφιάς για άτομα τρίτης ηλικίας που υποφέρουν από ψυχικά προβλήματα. 	Τα έξοδα καλύπτονται μέσω υποχρεωτικού ασφαλιστικού σχεδίου υγείας. Επιπρόσθετα χορηγούνται €1.040 για τη φροντίδα του σκύλου.
 Ουγγαρία	Άρθρο 7/С του Νόμου XXVI του 1998 για τα Δικαιώματα και τις Ίσες Ευκαιρίες των Ατόμων με Αναπηρίες.	Οργάνωση μπορεί να αναλάβει την εκπαίδευση σκύλων βοηθείας και την προετοιμασία ανθρώπων για τη χρήση και τη φροντίδα σκύλου βοηθείας υπό προϋποθέσεις.	Οι σκύλοι βοηθείας περιλαμβάνουν: <ul style="list-style-type: none"> • τους σκύλους οδηγούς για άτομα με οπτική αναπηρία, • τους σκύλους βοηθούς για άτομα με κινητικά προβλήματα, • τους σκύλους ακοής για άτομα με ακουστική αναπηρία, • τους σκύλους προειδοποίησης για άτομα με επιληψία ή παρόμοια νευρολογικά προβλήματα, • σκύλους θεραπείας για άτομα με παιδαγωγικές ανάγκες ή ψυχικές ασθένειες. 	Δεν υπάρχει σχετική ρύθμιση.
 Πολωνία	Το θέμα ρυθμίζεται από τον νόμο της 27 ^{ης} Αυγούστου 1997 για την Επαγγελματική και Κοινωνική Αποκατάσταση και την Απασχόληση των ΑμεΑ.	Την κατάσταση σκύλου βοηθείας δέον να επιβεβαιώνει πιστοποιητικό που εκδίδεται μετά από κατάλληλη εκπαίδευση.	Σκύλοι βοηθείας για: <ul style="list-style-type: none"> • τυφλούς ή άτομα με μειωμένη όραση, • ανάπηρους, • άτομα που υφίστανται κρίσεις λόγω χρόνιων ασθενειών. 	Παρέχεται χρηματικό ωφέλημα -υπό τη μορφή χρηματικής επιστροφής- για την απόκτηση σκύλου βοηθείας από άτομα με προβλήματα υγείας ή αναπηρίες.

ΧΩΡΑ	Νομοθεσία για χρήση σκύλων από άτομα με αναπηρία ή άλλα ιατρικά προβλήματα	Νομοθεσία για την εκπαίδευση των σκύλων βοηθείας/συνοδών	Ορισμός των σκύλων βοηθείας/συνοδών και ομάδες ατόμων με αναπηρίες ή ιατρικά προβλήματα που έχουν δικαίωμα χρήσης τους	Παροχή χρηματικού επιδόματος/ωφελήματος για την απόκτηση/χρήση σκύλου βοηθείας/συνοδού
 Πορτογαλία	Ο Νόμος 74/2007 κατοχυρώνει το δικαίωμα ισότιμης πρόσβασης σε δημόσιους χώρους στα άτομα με αναπηρίες που συνοδεύονται από σκύλους βοηθείας.	Υπάρχει σχετική νομοθεσία (βλέπε αναλυτικές απαντήσεις).	Οι σκύλοι βοηθείας περιλαμβάνουν: <ul style="list-style-type: none"> • τους σκύλους οδηγούς για άτομα με οπτική αδυναμία, • τους σκύλους ακοής για άτομα με ακουστική αναπηρία, • τους σκύλους υπηρεσίας για άτομα με νοητική, φυσική ή κινητική υστέρηση. 	Υπάρχουν φορείς, μεταξύ των οποίων η Πορτογαλική Ένωση Σκύλων Βοήθειας (APCA), που αγωνίζονται για κρατική χρηματοδότηση για αυτό το σκοπό. Το κόμμα People-Animals-Nature (PAN) κατόρθωσε να εγκριθεί πρόταση για τον κρατικό προϋπολογισμό του 2018, που περιλαμβάνει ένα νέο άρθρο στο πλαίσιο των μη τυποποιημένων συμφωνιών συνεργασίας.
 Σλοβακία	Νόμος 447/2008 περί των Οικονομικών Ωφελημάτων για Αντιστάθμιση Σοβαρής Αναπηρίας.	Υπάρχει σχετική νομοθεσία (βλέπε αναλυτικές απαντήσεις).	<ul style="list-style-type: none"> • Σκύλος οδηγός για άτομα με οπτική αναπηρία ή άλλη παρόμοια σοβαρή αναπηρία, • Σκύλος βοηθείας για άτομα με σοβαρή φυσική ή κινητική υστέρηση/αναπηρία. • Σκύλος σήμανσης/προειδοποίησης για άτομα με σοβαρή ακουστική ή άλλη παρόμοια αναπηρία. 	Χρηματικό επίδομα/ωφέλημα παρέχεται μόνο αν ο σκύλος δεν παραχωρείται ή νοικιάζεται βάσει του δημόσιου συστήματος υγείας. Προβλέπεται οικονομική αποζημίωση για τη φροντίδα σκύλου ειδικής εκπαίδευσης.
 Σλοβενία	Βάσει του νόμου για Παροχή Ίσων Ευκαιριών στα Άτομα με Αναπηρίες, υιοθετήθηκαν οι Κανονισμοί για τους Σκύλους Υπηρεσίας (Μάιος 2018), που καθορίζουν λεπτομερώς τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία για την απόκτηση σκύλου βοηθείας, την επιλογή και το έργο κατάλληλων επαγγελματιών, καθώς και το περιεχόμενο του συμβολαίου που συνάπτεται μεταξύ του εκπαιδευτή του σκύλου και του αρμόδιου υπουργείου για τα ΑμεΑ.	<ul style="list-style-type: none"> • Η εκπαίδευση του σκύλου συνήθως διαρκεί δώδεκα μήνες. • Ο σκύλος πρέπει να εκπαιδεύεται σύμφωνα με τις σύγχρονες αρχές, χωρίς φυσικό ή ψυχολογικό εξαναγκασμό, με τη χρήση θετικών μορφών δημιουργίας κινήτρου (έπαινος και επιβράβευση). Διαχωρισμός σε γενική και ειδική εκπαίδευση. 	<ul style="list-style-type: none"> • Σκύλος οδηγός για άτομα με οπτική αναπηρία ή άλλη παρόμοια σοβαρή αναπηρία, • Σκύλος υπηρεσίας για άτομα με σοβαρή φυσική υστέρηση/αναπηρία ή νοητική υστέρηση, 	Το Ινστιτούτο Ασφάλισης Υγείας παρέχει κάλυψη εξόδων μόνο για τους σκύλους οδηγούς για τους τυφλούς. Μετά την έγκριση των Κανονισμών για τους Σκύλους Υπηρεσίας, το δικαίωμα αυτό παραχωρήθηκε και σε άτομα με σοβαρές ή πολύ σοβαρές αναπηρίες.

ΧΩΡΑ	Νομοθεσία για χρήση σκύλων από άτομα με αναπηρία ή άλλα ιατρικά προβλήματα	Νομοθεσία για την εκπαίδευση των σκύλων βοηθείας/συνοδών	Ορισμός των σκύλων βοηθείας/συνοδών και ομάδες ατόμων με αναπηρίες ή ιατρικά προβλήματα που έχουν δικαίωμα χρήσης τους	Παροχή χρηματικού επιδόματος/ωφελήματος για την απόκτηση/χρήση σκύλου βοηθείας/συνοδού
 Σουηδία	<p>Δεν υφίσταται συγκεκριμένη νομοθεσία που να ρυθμίζει το δικαίωμα χρήσης ή απόκτησης σκύλου βοηθού και την εκπαίδευσή του.</p> <p>Όσον αφορά τους σκύλους οδηγούς για τα άτομα με τύφλωση ή με σοβαρή ανεπάρκεια όρασης, υπάρχει ειδικό ρυθμιστικό πλαίσιο, αφού αναλήφθηκε σχετική κυβερνητική δέσμευση.</p>	<p>Τα άτομα που χρειάζονται και επιθυμούν σκύλο βοηθείας μπορούν να επιλέξουν είτε να εκπαιδεύσουν τον δικό τους σκύλο μαζί με έναν εκπαιδευτή σκύλων βοηθείας, είτε να αγοράσουν ένα σκύλο που έχει ήδη εκπαιδευτεί για τον σκοπό αυτό. Ο Σουηδικός Σύνδεσμος για τους Σκύλους Εργασίας έχει θέσει κανονιστικό πλαίσιο όσον αφορά την εκπαίδευση των σκύλων βοηθείας.</p>	<p>Δεν υπάρχει νομοθετική αναγνώριση και ορισμός των σκύλων βοηθών. Όμως το 2006 (υπόθεση 6759-04) το Διοικητικό Εφετείο του Γκέτεμποργκ αποφάσισε ότι ο σκύλος ιατρικής υπηρεσίας (διαβήτη) συνιστά βοήθημα αναπηρίας.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Σκύλοι οδηγοί για άτομα με οπτική αναπηρία ή άλλη παρόμοια σοβαρή αναπηρία. • Σκύλοι βοηθοί: <ul style="list-style-type: none"> - Σκύλοι υπηρεσίας, για άτομα με φυσικές αναπηρίες. - Σκύλοι σήμανσης/προειδοποίησης, για άτομα με ακουστική αναπηρία. - Σκύλοι ιατρικής υπηρεσίας/απόκρισης, για άτομα με διαβήτη ή επιληψία, - Σκύλοι ψυχικής υγείας, για άτομα με ψυχιατρικές διαταραχές. 	<ul style="list-style-type: none"> • Στους τυφλούς άνω των 18 ετών παραχωρείται σκύλος οδηγός (περισσότεροι από 250 ενεργοί σκύλοι οδηγοί το 2018). • Η απόφαση του Διοικητικού Εφετείου του Γκέτεμποργκ χρησιμεύει ως προηγούμενο για τους σκύλους βοηθούς και συνεπάγεται ότι οι χρήστες τους μπορούν να λάβουν κάποια αποζημίωση στο πλαίσιο του επιδόματος αναπηρίας ή του επιδόματος φροντίδας. • Η κυβέρνηση δεν επιδοτεί την απόκτηση/συντήρηση σκύλου βοηθού. Συνήθως παραχωρούνται από δημοτικές αρχές βάσει του Νόμου περί Κοινωνικών Υπηρεσιών ή από επαρχιακές/κομητειακές αρχές βάσει του Νόμου περί Υγείας και Ιατρικών Υπηρεσιών.
 Φινλανδία	<p>Η υφιστάμενη νομοθεσία απαγορεύει οποιασδήποτε μορφής διακρίσεις όσον αφορά τα άτομα με αναπηρίες και προνοεί για το δικαίωμα πρόσβασης των σκύλων βοηθείας σε όλους τους δημόσιους χώρους.</p>	<p>Δεν υπάρχει ρύθμιση του θέματος.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Σκύλος οδηγός για άτομα με οπτική αναπηρία ή άλλη παρόμοια σοβαρή αναπηρία, • Σκύλος βοηθός για άτομα με σοβαρή φυσική ή κινητική υστέρηση/αναπηρία. 	<ul style="list-style-type: none"> • Οι σκύλοι οδηγοί παραχωρούνται δωρεάν στους δικαιούχους και καλύπτονται όλα τα έξοδα συντήρησής τους (τροφή και κτηνιατρική φροντίδα). (περισσότεροι από 230 ενεργοί σκύλοι οδηγοί το 2018). • Οι σκύλοι βοηθοί παραχωρούνται δωρεάν στους δικαιούχους, αλλά τα έξοδα συντήρησής τους (τροφή και κτηνιατρική φροντίδα) καλύπτονται από τους χρήστες.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΑΝΑ ΧΩΡΑ

Αυστρία

Η χρήση σκύλων από άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ) ή άλλα ιατρικά προβλήματα ρυθμίζεται από τον Ομοσπονδιακό Νόμο περί Αναπήρων, ο οποίος ορίζει και την έννοια των σκύλων βοήθειας. Καθορίζει επίσης τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες σκύλος πιστοποιείται ως σκύλος βοήθειας και τις προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται για τη συντήρηση του σκύλου. Περισσότερες λεπτομέρειες ρυθμίζονται σε δευτερογενή νομοθεσία.

Το Γραφείο Εξετάσεων και Συνεργασίας για τους Σκύλους Βοήθειας του Κτηνιατρικού Πανεπιστημίου της Βιέννης είναι αρμόδιο για την πιστοποίηση των σκύλων βοήθειας. Στους σκύλους βοήθειας περιλαμβάνονται οι σκύλοι οδηγοί για τυφλούς, οι σκύλοι σήμανσης/προειδοποίησης για άτομα με προβλήματα ακοής ή νευρολογικά προβλήματα και επιληπτικά ή διαβητικά άτομα, καθώς και οι σκύλοι υπηρεσίας για άτομα με κινητικά προβλήματα.

Δεν υπάρχει νομοθεσία που να ρυθμίζει την εκπαίδευση των σκύλων βοήθειας.

Ο Ομοσπονδιακός Νόμος για τη Συμπερίληψη των ΑμεΑ στους Χώρους Εργασίας προνοεί χορηγίες και επιδόματα μόνο για την αγορά σκύλων σήμανσης/προειδοποίησης.

Βέλγιο

Το θέμα ρυθμίζεται στο επίπεδο των τοπικών κρατιδίων. Σχετικές νομοθεσίες αποτελούν το Φλαμανδικό Διάταγμα της 20^{ης} Μαρτίου 2009, το Διάταγμα των Βρυξελλών της 18^{ης} Δεκεμβρίου 2008 και το Βαλλονικό Διάταγμα της 29^{ης} Σεπτεμβρίου 2011. Περαιτέρω, ο Νόμος για την Απαγόρευση των Διακρίσεων απαγορεύει οποιαδήποτε μορφή άμεσης ή έμμεσης διάκρισης. Η απαγόρευση πρόσβασης σκύλων βοήθειας σε δημόσιο χώρο θα συνιστούσε έμμεση διάκριση και άρα δεν επιτρέπεται, καθώς αυτή θα έθετε μια κατηγορία ατόμων σε μειονεκτική θέση, ιδιαίτερα τα ΑμεΑ που συνοδεύονται από σκύλους βοήθειας. Ιδιοκτήτης ή διαχειριστής χώρου που είναι ανοικτός στο κοινό

(όπως τα δημόσια κτίρια, τα καταστήματα, τα εστιατόρια κ.λπ.) ο οποίος είναι απρόθυμος να επιτρέψει την κυκλοφορία σκύλων βοήθειας στις εγκαταστάσεις του διαπράττει έμμεση διάκριση.

“Σκύλος βοήθειας” είναι ο γενικός όρος για κάθε σκύλο εκπαιδευμένο να βοηθά ΑμεΑ και συμπεριλαμβάνει:

- σκύλους οδηγούς: εκπαιδευμένους να βοηθούν άτομα με οπτική αδυναμία,
- σκύλους υπηρεσίας: εκπαιδευμένους να βοηθούν άτομα με κινητική αναπηρία, κυρίως άτομα με αμαξίδιο,
- σκύλους ακοής: εκπαιδευμένους να βοηθούν τους ακουστικά αναπήρους και
- σκύλους κρίσεων: εκπαιδευμένους να βοηθούν άτομα που υποφέρουν από επιληψία ή διαβήτη.

Δεν υπάρχουν προκαταρκτικοί περιορισμοί αναφορικά με τη ράτσα ή άλλα χαρακτηριστικά του σκύλου που μπορεί να χρησιμοποιείται ως σκύλος βοήθειας.

Σύμφωνα με τα προαναφερθέντα τοπικά διατάγματα, οι σκύλοι βοήθειας πρέπει να εκπαιδεύονται από καθορισμένες σχολές σκύλων οι οποίες είναι μέλη της Βελγικής Ομοσπονδίας Σκύλων Βοήθειας, ενός μη κερδοσκοπικού οργανισμού που λειτουργεί με δημόσιες επιχορηγήσεις και δωρεές. Οι σκύλοι πρέπει επίσης να φέρουν ειδική κάππα, για να αναγνωρίζονται από το κοινό.

Άτομα με οπτική αναπηρία (από 16 ετών μέχρι τη συνταξιοδότησή τους και συνταξιούχοι) μπορούν να αιτηθούν χρήση σκύλου οδηγού. Άτομα με κινητική αναπηρία, δηλαδή κυρίως άτομα με αμαξίδιο, δικαιούνται χρήση σκύλου υπηρεσίας. Ακουστικά ανάπηροι δικαιούνται χρήση σκύλου ακοής. Άτομα που υποφέρουν από επιληψία ή διαβήτη δικαιούνται χρήση σκύλου κρίσεων.

Οι σκύλοι βοήθειας, αφού εκπαιδευθούν, προσφέρονται δωρεάν στους ανάπηρους χρήστες τους. Το κόστος σκύλου βοήθειας μπορεί επίσης να

καλυφθεί από συγκεκριμένους κρατικούς φορείς οι οποίοι είναι ταγμένοι να βοηθούν τα ΑμεΑ.

Γερμανία

Το θέμα ρυθμίζεται από τον Ομοσπονδιακό Νόμο για την Ασφάλιση Υγείας, ο οποίος κάνει διάκριση μεταξύ σκύλων οδηγών και σκύλων βοηθείας.

Ο αιτητής σκύλου βοηθείας πρέπει να συνεκπαιδευθεί με τον σκύλο σε θέματα κινητικότητας.

Νομιμοποιούνται να αιτηθούν σκύλο οδηγό άτομα μόνιμα τυφλά ή με σοβαρά προβλήματα όρασης και κατόπιν οφθαλμολογικής εξέτασης. Ο αιτητής πρέπει να αποδείξει ότι είναι σε θέση να φιλοξενήσει τον σκύλο. Επιπρόσθετα, νομιμοποιούνται να ζητήσουν σκύλο βοηθείας άτομα με κινητικά προβλήματα, νευρολογικές παθήσεις, επιληπτικά και διαβητικά άτομα.

Προνοείται επιδότηση για την αγορά σκύλου οδηγού για τυφλά άτομα. Το συνολικό κόστος για έναν τέτοιο σκύλο φτάνει γύρω στα €20.000-€25.000. Επιδοτείται επίσης το κόστος συντήρησης και διατροφής του σκύλου, περιλαμβανομένου του εμβολιασμού, το οποίο για το 2018 ανέρχεται στο ύψος των €172 μηνιαίως. Για τις υπόλοιπες ομάδες σκύλων βοηθών εναπόκειται στην αρμόδια υπηρεσία να αποδεχθεί ή να απορρίψει σχετικό αίτημα.

Είναι απαραίτητο να διακρίνεται κατά πόσο ο σκύλος βοηθείας εξυπηρετεί άμεσα ή έμμεσα τον σκοπό ως προς τον οποίο προσφέρεται ως μέσο αποζημίωσης για την αναπηρία, δηλαδή, σε περίπτωση που υπάρχει άλλο μέσο που πιθανόν να εξυπηρετεί καλύτερα την υπάρχουσα ανάγκη, αυτό αποτελεί κριτήριο ότι ο σκύλος δεν πρέπει να δοθεί.

Σύμφωνα με δικαστικές αποφάσεις, σε αντίθεση με τους σκύλους οδηγούς, οι σκύλοι βοηθείας αντισταθμίζουν μόνο τις συνέπειες μιας αναπηρίας, ωστόσο η απλή εξισορρόπηση των συνεπειών δεν αποτελεί επαρκή συμβολή στην

ικανοποίηση των βασικών αναγκών της καθημερινής ζωής, εννοώντας δηλαδή ότι υπάρχει μερική εξυπηρέτηση του ανωτέρω σκοπού.

Για άτομα που έχουν άλλα προβλήματα, εκτός από τους τυφλούς, π.χ. κωφοί, συχνά δεν εγκρίνεται αίτημα για επιχορήγηση σκύλου βοήθειας, καθώς θεωρείται ότι η τεχνική βοήθεια είναι φθηνότερο μέσο για τις ασφαλιστικές εταιρείες.

Ελλάδα

Η χρήση σκύλων βοήθειας ρυθμίζεται από:

- τον Νόμο 3868/2010 με τίτλο “Αναβάθμιση του Εθνικού Συστήματος Υγείας και Άλλες Διατάξεις της Δικαιοδοσίας του Υπουργείου Υγείας”,
- τον Νόμο 4235/2014 με τίτλο “Διοικητικά Μέτρα, Διαδικασίες και Κυρώσεις στην Εφαρμογή της Ενωσιακής και Εθνικής Νομοθεσίας στους Τομείς των Τροφίμων, των Ζωοτροφών και της Υγείας και Προστασίας των Ζώων και Άλλες Διατάξεις Αρμοδιότητας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων” και
- τον Νόμο 4238/2014 με τίτλο “Πρωτογενές Εθνικό Δίκτυο Υγείας, Αλλαγή Σκοπού του Εθνικού Οργανισμού για την Παροχή Υπηρεσιών Υγείας και Άλλες Διατάξεις”.

Οι ανωτέρω νόμοι ρυθμίζουν μόνο τη χρήση και την πρόσβαση των σκύλων βοήθειας σε διάφορους χώρους.

Σύμφωνα με το άρθρο 16 του Νόμου 3868/2010, ως σκύλος βοήθειας ορίζεται ο εκπαιδευμένος ή εκπαιδευόμενος σκύλος οδηγός ατόμων με οπτική αναπηρία και ο εκπαιδευμένος ή εκπαιδευόμενος σκύλος βοηθός ατόμων με άλλες αναπηρίες.

Όσον αφορά την εκπαίδευση των σκύλων βοήθειας, δεν υπάρχει σχετική νομοθεσία, καθώς ο Νόμος 3868/2010 προνοεί την έκδοση Κοινής Υπουργικής Απόφασης από τον Υπουργό Υγείας, τον Υπουργό Εσωτερικών ή οποιοδήποτε άλλο υπουργό με σχετική δικαιοδοσία, η οποία θα ρυθμίζει την

εκπαίδευση και την πιστοποίηση των σκύλων οδηγών ή των σκύλων βοηθών, η οποία όμως μέχρι σήμερα δεν έχει εκδοθεί.

Οι οργανώσεις οι οποίες εκπαιδεύουν σκύλους βοηθούς ή σκύλους οδηγούς βασίζουν τις δραστηριότητές τους σε κατευθυντήριες γραμμές που τίθενται από διεθνείς ενώσεις, όπως η Διεθνής Συνομοσπονδία Σκύλων Οδηγών.

Δεν υπάρχει σχετική νομοθεσία αναφορικά με τις ομάδες ΑμεΑ ή ατόμων με άλλα ιατρικά προβλήματα που έχουν δικαίωμα χρήσης σκύλων βοήθειας. Οι οργανώσεις που εκπαιδεύουν και παρέχουν σκύλους οδηγούς ή σκύλους βοηθούς βασίζουν τις αποφάσεις τους σε κατευθυντήριες γραμμές που τίθενται από διεθνείς ενώσεις.

Αναφορικά με την παροχή χρηματικού επιδόματος/ωφελήματος, δεν υπάρχουν νομοθετικές ρυθμίσεις.

Εσθονία

Δεν υπάρχει τέτοια νομοθεσία. Ξεκίνησε φέτος ένα πilotικό πρόγραμμα για τα άτομα με μερική ή ολική απώλεια όρασης άνω των 16 χρονών, με στόχο να ψηφιστεί νομοθεσία σε δύο χρόνια.

Σύμφωνα με το πilotικό πρόγραμμα, οι σκύλοι οδηγοί πρέπει να είναι υγιείς και ικανοί και για τον σκοπό αυτό απαιτείται πιστοποιητικό "pedigree". Δεν έχει καθοριστεί συγκεκριμένη ράτσα για σκύλους βοήθειας. Παρ' όλα αυτά, οι σκύλοι του προγράμματος είναι labrador και golden retrievers.

Στο πρόγραμμα αυτό η εκπαίδευση δεν είναι καθορισμένη λεπτομερώς. Οι σκύλοι πρέπει να επιτύχουν σε εξέταση μαζί με τον ιδιοκτήτη τους.

Το κράτος αναλαμβάνει τα έξοδα για την απόκτηση, την εκπαίδευση, τις κτηνιατρικές εξετάσεις και την ασφάλεια του ζώου. Ο σκύλος ανήκει στο κράτος. Το άτομο πληρώνει μόνο για τη διατροφή του σκύλου και για μικρές κτηνιατρικές εξετάσεις. Σε κάποιες πόλεις η τοπική αυτοδιοίκηση αναλαμβάνει και τα έξοδα διατροφής.

Ηνωμένο Βασίλειο

Δεν υπάρχει νόμος που να ρυθμίζει άμεσα τη χρήση σκύλων βοήθειας από ΑμεΑ, όμως οι ιδιοκτήτες σκύλων βοήθειας έχουν τα δικαιώματα που τους παρέχει ο Νόμος περί Ισότητας (Equality Act) του 2010. Ο νόμος αυτός ορίζει ότι τα ΑμεΑ απολαύουν των ίδιων δικαιωμάτων με τους υπόλοιπους όσον αφορά υπηρεσίες που παρέχονται από δημόσιες αρχές, καταστήματα, τράπεζες, ξενοδοχεία, βιβλιοθήκες, μπιραρίες, ταξί και εστιατόρια. Οι παροχές υπηρεσιών πρέπει να προβούν στις κατάλληλες διευθετήσεις, ώστε τα ΑμεΑ να μην υστερούν σε σχέση με τα σωματικά αρτιμελή άτομα. Για τους ιδιοκτήτες σκύλων οδηγών και σκύλων βοήθειας αυτό μπορεί να σημαίνει την παροχή επιπλέον βοήθειας, όπως η καθοδήγηση κάποιου σε τραπέζι εστιατορίου ή η αλλαγή στον τρόπο παροχής των υπηρεσιών, ώστε να είναι ευκολότερο για τα τυφλά και τα μειωμένης οπτικής ικανότητας άτομα να τις χρησιμοποιούν. Ο νόμος προνοεί επίσης τη δυνατότητα πρόσβασης των σκύλων βοήθειας σε όλους τους δημόσιους χώρους μαζί με τους ιδιοκτήτες τους. Στο Μέρος 12 του Νόμου του 2010 υπάρχει ειδική πρόβλεψη η οποία καθιστά παράνομη την απαγόρευση της πρόσβασης σε ταξί ή μίνι λεωφορείο σε ιδιοκτήτες σκύλων βοήθειας μαζί με τον σκύλο βοήθειας τους (εξαιρέσεις για ιατρικούς λόγους είναι δυνατές, εφόσον οι οδηγοί έχουν πιστοποιητικό από τον ιατρό τους).

Σύμφωνα με το Μέρος 12 του πιο πάνω νόμου σκύλος βοήθειας είναι αυτός που έχει εκπαιδευτεί να καθοδηγεί ή να βοηθά άτομο με εξειδικευμένες αναπηρίες ως εξής:

- Σκύλος που έχει εκπαιδευτεί να καθοδηγεί τυφλό άτομο.
- Σκύλος που έχει εκπαιδευτεί να βοηθά κωφό άτομο.
- Σκύλος που έχει εκπαιδευτεί από καθορισμένο φιλανθρωπικό ίδρυμα να βοηθά άτομο με κινητικές δυσκολίες που έχει αναπηρία η οποία συνίσταται σε επιληψία ή αναπηρία που επηρεάζει διαφορετικά την κινητικότητα του ατόμου, τη δεξιότητα των χεριών, το φυσικό συντονισμό ή την ικανότητα να σηκώνει, να μεταφέρει ή να κινεί καθημερινά αντικείμενα.

- Σκύλος καθορισμένης κατηγορίας ο οποίος έχει εκπαιδευτεί να βοηθά ΑμεΑ καθορισμένης κατηγορίας, άλλης από αυτήν που ορίζεται στην παράγραφο 3.

Δεν υπάρχουν θεσμοθετημένες προϋποθέσεις σχετικά με τις ράτσες των σκύλων βοήθειας. Η καταλληλότητα της ράτσας αφορά τον παροχέα του σκύλου βοήθειας.

Η οργάνωση “Guide Dogs H.B.” π.χ. δηλώνει ότι όσον αφορά ράτσες: «labrador, golden retrievers και γερμανικοί ποιμενικοί ήταν και παραμένουν οι πιο κοινές γνήσιες ράτσες μας στο πρόγραμμα. Ιστορικά ο golden retriever διασταυρώθηκε με τον labrador και έχει παραγάγει τον πιο επιτυχημένο σκύλο οδηγό από όλους, συνδυάζοντας πολλά από τα σπουδαία χαρίσματα και των δύο ειδών ράτσας. Όμως έχουμε διαπιστώσει ότι άλλες ράτσες και άλλες διασταυρώσεις μπορεί να παράσχουν επιπρόσθετα οφέλη στους χρήστες σκύλων οδηγών και ως τέτοια έχουμε τώρα curly coated retrievers, ένα πρότυπο πουντλ, στο πρόγραμμα. Όταν διασταυρώνονται αυτές οι ράτσες με τις δικές μας καθιερωμένες ράτσες, ελπίζουμε ότι θα παραγάγουν, πρώτα απ’ όλα, επιτυχημένους οδηγούς, αλλά ίσως να δώσουν και δευτερεύον όφελος, π.χ. απώλεια λιγότερων τριχών, η οποία μπορεί να αποτελεί πλεονέκτημα σε πελάτες με αλλεργία στις τρίχες του σκύλου».

Η οργάνωση “Hearing Dogs for Deaf People” παρομοίως ταξινομεί τις ράτσες που εκπαιδεύουν ως εξής:

«Έχουμε εκπαιδεύσει σκύλους από διάφορες ράτσες, για να γίνουν σκύλοι ακοής, αλλά για τα τελευταία 30 χρόνια έχουμε βρει τη φανταστική μας τετράδα. Είναι τα labrador, τα κόκερ σπάνιελ, τα μίνι πουντλ και η μικτή ράτσα cockaroots (πουντλ/κόκερ σπάνιελ). Όλες αυτές οι ράτσες έχουν τα χαρίσματα που χρειάζονται, για να γίνουν τέλειοι σκύλοι ακοής».

Ο πιο πάνω ορισμός του σκύλου βοήθειας δεν καθορίζει ειδικά το πρότυπο εκπαίδευσης του σκύλου ούτε υπάρχει κάποιος θεσμοθετημένος κανονισμός για την εκπαίδευση των σκύλων βοηθών. Προς το παρόν στο Η.Β. οκτώ διαφορετικοί παροχείς σκύλων βοήθειας ανήκουν σε έναν εθελοντικό

συνασπισμό που καλείται “Σκύλοι Βοηθοί Η.Β”. Οι φιλανθρωπικές οργανώσεις μέλη του αναγνωρίζονται από τη Διεθνή Οργάνωση Σκύλων Βοηθείας και τη Διεθνή Ομοσπονδία Σκύλων Οδηγών, οι οποίες θέτουν αναγνωρισμένα πρότυπα για την εκπαίδευση και την ευζωία των σκύλων βοηθείας.

Σκύλοι βοηθείας μπορεί επίσης να εκπαιδευτούν από φιλανθρωπικά ιδρύματα και οργανισμούς του ιδιωτικού τομέα που δεν είναι αναγνωρισμένοι από διεθνή σώματα, καθώς και ιδιώτες που έχουν επιδείξει σχετικό ενδιαφέρον. Προς το παρόν η κυβέρνηση συνεργάζεται με αυτούς, ώστε να δημιουργήσει ένα νέο πρότυπο για το Η.Β. Εάν αυτό μπορέσει να επιτευχθεί, θα καταστεί πιο εύκολη η αναγνωρισσιμότητα των σκύλων βοηθείας.

Δεν προνοείται δικαίωμα χρήσης σκύλου βοηθείας το οποίο να καθορίζεται βάσει εξειδικευμένων προβλημάτων υγείας ή αναπηριών. Η αδυναμία όρασης και η κωφότητα είναι οι πιο κοινοί λόγοι, αλλά τα μέλη της οργάνωσης “Σκύλοι Βοηθοί Η.Β.” παρέχουν σκύλους για ευρύτερης έκτασης αναπηρίες και καταστάσεις.

Δεν υπάρχει επίδομα/ωφέλημα ειδικά για την απόκτηση ή χρήση σκύλου βοηθείας. Οι σκύλοι βοηθείας παρέχονται από διάφορα φιλανθρωπικά ιδρύματα, τα οποία έχουν το καθένα ξεχωριστή πολιτική. Η οργάνωση “Σκύλοι Βοηθοί Η.Β.” (η οποία παρέχει σκύλους βοηθείας σε άτομα με προβλήματα όρασης και είναι ο μεγαλύτερος παροχέας σκύλων βοηθείας) χρησιμοποιεί τις φιλανθρωπικές της δωρεές, ώστε να παρέχει τις υπηρεσίες της με ελάχιστο ή καθόλου κόστος. Ζητεί από τους ιδιοκτήτες νόμιμη συνεισφορά για έναν από τους σκύλους τους και καλύπτει το πλήρες κόστος της τροφής του σκύλου και της κτηνιατρικής φροντίδας για όλη την εργάσιμη ζωή των σκύλων, αν και οι ιδιοκτήτες μπορούν (και πολλοί το κάνουν) να συνεισφέρουν σε αυτό το κόστος.

Κροατία

Τα δικαιώματα των χρηστών σκύλων βοηθείας ρυθμίζονται από τον Νόμο περί της Μετακίνησης του Ατόμου με Προβλήματα Όρασης με τη Βοήθεια Σκύλου Οδηγού.

Ο Κροατικός Σύνδεσμος Σκύλων Οδηγών και Κινητικότητας αναλαμβάνει τα εκπαιδευτικά προγράμματα των σκύλων οδηγών και των σκύλων αποκατάστασης/θεραπείας.

Ο σκύλος οδηγός είναι ένας εκπαιδευμένος σκύλος, ο οποίος αξιολογείται και εγκρίνεται από μια επιτροπή εμπειρογνομόνων που διορίζεται από τον Κροατικό Σύνδεσμο Σκύλων Οδηγών και Κινητικότητας. Οι σκύλοι αυτοί είναι ως επί το πλείστον labrador και golden retrievers.

Οι σκύλοι οδηγοί βοηθούν άτομα με μερική ή ολική απώλεια όρασης, τα οποία έχουν δικαίωμα να χρησιμοποιούν σκύλο οδηγό χωρίς καμία οικονομική επιβάρυνση. Μία από τις βασικές απαιτήσεις είναι η γνώση του προσανατολισμού ή η χρήση του λευκού μπαστούνιού. Οι σκύλοι αποκατάστασης/θεραπείας βοηθούν παιδιά με αναπτυξιακές δυσκολίες και η διαχείρισή τους ανήκει στον γονέα. Επίσης βοηθούν άτομα με άλλες αναπηρίες πέραν της οπτικής αναπηρίας.

Λετονία

Το θέμα ρυθμίζεται από:

- τον Νόμο περί της Προστασίας των Ζώων και
- τους Κανονισμούς περί των Απαιτήσεων Πρόνοιας για τη Συντήρηση και Εκπαίδευση Ζώων Αθλητισμού, Εργασίας και Θεαμάτων και περί της Χρήσης αυτών σε Διαγωνισμούς, Εργασία ή Θεάματα.

Σύμφωνα με τον νόμο οι σκύλοι διακρίνονται σε σκύλους οδηγούς που μπορεί να χρησιμοποιηθούν από άτομα με οπτική αναπηρία και σε σκύλους βοηθείας που μπορεί να χρησιμοποιηθούν από άτομα με κινητική, ακουστική ή αντιληπτική αναπηρία.

Σύμφωνα με τους Κανονισμούς περί των Απαιτήσεων Πρόνοιας για τη Συντήρηση και Εκπαίδευση Ζώων Αθλητισμού, Εργασίας και Θεαμάτων και περί της Χρήσης αυτών σε Διαγωνισμούς, Εργασία ή Θεάματα: «Πρόσωπο

που εκπαιδευσε σκύλο βοηθείας ή σκύλο οδηγό επιβεβαιώνει ότι μετά την εκπαίδευση η συμπεριφορά του σκύλου συνάδει με την εργασία που πρόκειται να εκτελεστεί, ο σκύλος είναι ισορροπημένος και όχι επιθετικός και έχει ελεγχθεί για τη συμβατότητά του με την εργασία που πρόκειται να εκτελέσει, σε συνεργασία με τον αρμόδιο σύνδεσμο που εκπροσωπεί άτομα με λειτουργικούς περιορισμούς (όραση, κίνηση, ακοή ή αντίληψη) και σε συνεργασία με ανεξάρτητους κυνολόγους».

Για να εξασφαλιστεί η μέγιστη δυνατή ανεξαρτησία για τα άτομα με λειτουργικούς περιορισμούς, ο σκύλος οδηγός πρέπει να εκπαιδευτεί σύμφωνα με τις ανάγκες του ατόμου με οπτική αναπηρία και ο σκύλος βοηθείας σύμφωνα με τις ανάγκες του ατόμου που έχει περιορισμούς κίνησης, ακοής ή αντίληψης.

Σύμφωνα με τους προαναφερθέντες κανονισμούς, ζώο μπορεί να εκπαιδευτεί από άτομο που έχει γνώση των αναγκών των ανθρώπων με λειτουργικούς περιορισμούς και των ιατρικών τους προβλημάτων, εφόσον ο σκύλος επιδέχεται εκπαίδευση ως σκύλος οδηγός ή σκύλος βοηθείας.

Δεν προβλέπεται σχετικό επίδομα/ωφέλημα. Συνήθως οικονομική στήριξη παρέχεται στο πλαίσιο ειδικών μέτρων επιχορήγησης ή μέσα από δράσεις σχεδίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Λουξεμβούργο

Ο νόμος για την προσβασιμότητα των δημόσιων χώρων στα ΑμεΑ που συνοδεύονται από σκύλους βοηθείας καθιερώνει την αρχή της ελεύθερης πρόσβασης στους δημόσιους χώρους για τα ΑμεΑ που συνοδεύονται από σκύλο. Ως δημόσιοι χώροι νοούνται τα μέσα μαζικής μεταφοράς, οι ανοικτοί στο κοινό χώροι και οι χώροι μαζικής χρήσης, όπως οι κινηματογράφοι, τα θέατρα, τα εστιατόρια, τα καταστήματα και τα υποστατικά που πωλούν φαγώσιμα, καθώς και χώροι επαγγελματικής, εκπαιδευτικής ή κοινωνικής δραστηριότητας.

Η παρουσία του σκύλου βοηθείας μαζί με ΑμεΑ ή με τον εκπαιδευτή του ή την ανάδοχή του οικογένεια δεν πρέπει να συνεπάγεται επιπρόσθετη οικονομική επιβάρυνση για πρόσβαση σε υπηρεσίες και παροχές, ενώ ή άρνηση σχετικής πρόσβασης στον σκύλο βοηθείας τιμωρείται με πρόστιμο μέχρι €250.

Για λόγους ασφαλείας ή δημόσιας υγείας, η πρόσβαση ΑμεΑ με σκύλο βοηθείας επιδέχεται περιορισμούς στους ακόλουθους χώρους:

- Νοσοκομεία: οι σκύλοι βοηθείας έχουν πρόσβαση σε όλα τα μέρη του νοσοκομείου, εκτός από τα δωμάτια ασθενών και τα δωμάτια θεραπείας.
- Σωφρονιστικά καταλύματα: φυλακισμένος δεν μπορεί να συνοδεύεται από σκύλο βοηθείας. Ο Διευθυντής των Φυλακών μπορεί να επιτρέψει την πρόσβαση σκύλων στο σαλόνι μετά από γραπτό αίτημα.
- Πισίνες: ο διαχειριστής της πισίνας μπορεί να επιτρέψει, μετά από αίτημα, την πρόσβαση σκύλου βοηθείας σε καθορισμένα μέρη της πισίνας.

Σκύλος βοηθείας μπορεί να είναι σκύλος οδηγός για τυφλούς και άτομα με μειωμένη όραση, σκύλος υπηρεσίας για άτομα μειωμένης κινητικότητας και σκύλος σήμανσης/προειδοποίησης για άτομα με διαβήτη ή επιληψία.

Ο σκύλος βοηθείας πρέπει υποχρεωτικά να περάσει από εκπαίδευση, η οποία να αξιολογείται από το Υπουργείο Οικογένειας, Ενσωμάτωσης και Επικρατείας. Δεν υπάρχει λεπτομερής ρύθμιση του τρόπου της εκπαίδευσης, πέρα από τη γενική πρόβλεψη ότι ο σκύλος βοηθείας πρέπει να είναι εκπαιδευμένος. Ο σκύλος βοηθός πρέπει να φέρει μετάλλιο, το οποίο δίδεται στον ιδιοκτήτη του και συνάπτεται στο κολάρο ή την ειδική κάπα του ζώου. Για το μετάλλιο υποβάλλεται γραπτή αίτηση στο Υπουργείο Οικογένειας, Ενσωμάτωσης και Επικρατείας, η οποία συνοδεύεται από τα ακόλουθα υποστηρικτικά έγγραφα:

- Το επίσημο έγγραφο το οποίο πιστοποιεί την εκπαίδευση του σκύλου ως σκύλου βοηθείας δεόντως εγκεκριμένο από το αρμόδιο υπουργείο.
- Τον αριθμό ηλεκτρονικής ταυτότητας του σκύλου ή, εάν εφαρμόζεται, τον αριθμό δερματοστιξίας του σκύλου.

- Γνήσιο αντίγραφο της ταυτότητας του αιτητή.

Στον Κανονισμό της 22^{ας} Δεκεμβρίου 2006 που αφορά τους περιορισμούς στην υποστήριξη τεχνικής βοήθειας από την Ασφάλιση Εξαρτωμένων αναφέρονται οι εξής ρυθμίσεις:

1. Μπορεί να χορηγηθεί σκύλος βοήθειας με σκοπό την ενίσχυση της ανεξαρτησίας και της ασφάλειας στη μετακίνηση του τυφλού ή του οπτικά αδύναμου ατόμου, σε σύγκριση με τις μετατοπίσεις με μπαστούνι προσανατολισμού. Ο τυφλός ή το οπτικά αδύναμο άτομο πρέπει να έχει τις φυσικές και διανοητικές ικανότητες να μετακινηθεί με σκύλο οδηγό, πρέπει να είναι ικανός να μετακινηθεί με μπαστούνι προσανατολισμού και οι συνθήκες ζωής του πρέπει να είναι συμβατές με τη φροντίδα του σκύλου. Επιπρόσθετα, να συμφωνεί ότι θα σέβεται τις ανάγκες του σκύλου και να τον φροντίζει σύμφωνα με το πλαίσιο της νομοθεσίας για την προστασία των ζώων.
2. Ο σκύλος οδηγός είναι επαγγελματικά εκπαιδευμένος από επαγγελματίες σε σχολές σκύλων οδηγών εγκεκριμένες από τον Διαχειριστικό Φορέα Ασφάλισης Εξαρτωμένων.
3. Ο Διαχειριστικός Φορέας Ασφάλισης Εξαρτωμένων παρέχει οικονομική επιχορήγηση στον δικαιούχο μέχρι του ποσού των €20.500, ώστε να τον καταστήσει ικανό να αποκτήσει τον σκύλο οδηγό, με την υποχρέωση να τον επιστρέψει στη σχολή που τον εκπαιδευσε, όταν παύσει να έχει την ανάγκη του. Το ποσό αυτό περιλαμβάνει την τιμή αγοράς του σκύλου, το κόστος ανατροφής στην ανάδοχη οικογένεια, τα δίδακτρα εκπαίδευσης του σκύλου και το κόστος απόκτησης της ειδικής κάπας. Επίσης περιλαμβάνει τα έξοδα όσον αφορά την τεχνική καθοδήγησης του τυφλού ή του οπτικά αδύναμου προσώπου και την παρακολούθηση του σκύλου από τη σχολή. Τα έξοδα μεταφοράς και ενδιάτησης του τυφλού ή του οπτικά αδύναμου ατόμου στο σχολή αναλαμβάνονται από τον αιτητή.

Ολλανδία

Δεν υπάρχει συγκεκριμένη σχετική εθνική νομοθεσία για τη χρήση σκύλων βοήθειας. Η χώρα όμως έχει επικυρώσει τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών

για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες, σύμφωνα με την οποία τα ΑμεΑ έχουν δικαίωμα για ισότιμη πρόσβαση σε δημόσιους χώρους.

Οι σκύλοι οδηγοί εκπαιδεύονται σε ένα από τα πέντε ειδικά εκπαιδευτήρια σκύλων βοηθών. Οι σκύλοι οδηγοί εκτρέφονται για τον σκοπό αυτό και είναι συνήθως labrador retrievers, golden retrievers, german shepherds ή διασταυρώσεις τους.

Οι σκύλοι πρέπει να έχουν υποβληθεί στους κτηνιατρικούς ελέγχους και να έχουν τις ικανότητες που έχουν τεθεί από τον Κανονισμό περί Ικανοτήτων και Ιατρικής Εξέτασης των Σκύλων Οδηγών. Δεν έχουν δοθεί περαιτέρω λεπτομέρειες όσον αφορά το περιεχόμενο του σχετικού κανονισμού.

Οι τύποι σκύλων βοηθείας σύμφωνα με τις ανάγκες που καλύπτουν είναι οι ακόλουθοι:

- Οι σκύλοι οδηγοί βοηθούν άτομα με μερική ή ολική απώλεια όρασης.
- Οι σκύλοι βοηθοί αφορούν άτομα με σωματικές σοβαρές ασθένειες/παθήσεις, όπως παραπληγικούς, ακρωτηριασμένα άτομα, ρευματοπαθείς, με χρόνια πόνο κ.ά.
- Υπάρχουν επίσης και οι σκύλοι συντροφιάς για άτομα τρίτης ηλικίας, άτομα με αγχωτικές διαταραχές, με διαταραχές ύπνου, κοινωνικό αποκλεισμό ή με μετατραυματικό στρες.
- Τέλος υπάρχουν σκύλοι οδηγοί για παιδιά με αυτισμό (3-7 ετών).

Τα έξοδα για την απόκτηση/χρήση σκύλου βοηθείας καλύπτονται μέσω υποχρεωτικού ασφαλιστικού σχεδίου υγείας ασφάλεια υγείας. Επιπρόσθετα, ποσό €1.040 κατά ανώτατο ποσό μπορεί να ζητηθεί για τη φροντίδα του σκύλου.

Ουγγαρία

Το θέμα ρυθμίζεται από το άρθρο 7/C του Νόμου XXVI του 1998 για τα Δικαιώματα και τις Ίσες Ευκαιρίες για τα Άτομα με Αναπηρίες, σύμφωνα με το

οποίο ΑμεΑ μπορεί να φέρει σκύλο -υπό προϋποθέσεις που ορίζονται σε άλλο νόμο- ο οποίος το βοηθά να επιτύχει μεγαλύτερη ανεξαρτησία κινήσεων μέσα σε χώρους που χρησιμοποιούνται από δημόσια σώματα, θεσμούς ή παροχές δημόσιων υπηρεσιών.

Ως σκύλοι βοήθειας ορίζονται όσοι εκτελούν καθήκοντα προσαρμογής και αποκατάστασης ΑμεΑ, σύμφωνα με τις απαιτήσεις που καθορίζονται σε ειδικό νόμο, για την υγεία του ζώου, όσοι σκύλοι βοηθούν ΑμεΑ να ασκούν το δικαίωμά τους στην ισότητα πρόσβασης, όσοι σκύλοι διευκολύνουν τον ανεξάρτητο τρόπο ζωής των ΑμεΑ και όσοι σκύλοι παρέχουν επείγουσα βοήθεια.

Οι τύποι σκύλων βοήθειας σύμφωνα με την εκπαίδευση και την καταλληλότητά τους είναι οι ακόλουθοι:

- Σκύλος οδηγός: σκύλος εκπαιδευμένος να καθοδηγεί άτομο με αναπηρία στην όραση.
- Σκύλος βοηθός: σκύλος εκπαιδευμένος να βοηθά άτομο με κινητικά προβλήματα στις καθημερινές του δραστηριότητες.
- Σκύλος ακοής: σκύλος εκπαιδευμένος να ειδοποιεί άτομο με αναπηρία στην ακοή σε περίπτωση κινδύνου ή άλλων σημαντικών ήχων.
- Σκύλος προειδοποίησης: σκύλος εκπαιδευμένος να παρέχει βοήθεια σε άτομο που πάσχει από επιληψία ή παρόμοια νευρολογικά προβλήματα.
- Σκύλος θεραπείας: σκύλος που χρησιμοποιείται από άτομα με παιδαγωγικές ανάγκες ή ψυχικές ασθένειες.

Οργάνωση μπορεί να αναλάβει την εκπαίδευση σκύλων βοήθειας και την προετοιμασία ανθρώπων για τη χρήση και τη φροντίδα σκύλου βοήθειας, εφόσον:

1. στο ιδρυτικό έγγραφο της οργάνωσης αναφέρεται ως σκοπός η εκπαίδευση σκύλων βοήθειας και η παροχή τους σε ΑμεΑ και
2. η εκπαίδευση διεξάγεται από πρόσωπο εγγεγραμμένο στο Εθνικό Μητρώο Αξιολόγησης ως εξουσιοδοτημένος εκπαιδευτής σκύλων βοήθειας.

Ο αρμόδιος για την κοινωνική πολιτική και τις συντάξεις υπουργός διορίζει Σώμα Διαμεσολάβησης που απαρτίζεται από οργανώσεις εκπαίδευσης σκύλων και από οργανώσεις οι οποίες προωθούν τη βελτίωση της χρήσης των σκύλων βοηθείας, το οποίο:

1. δημοσιεύει στην ιστοσελίδα του κατάλογο των οργανώσεων εκπαίδευσης σκύλων και τις προϋποθέσεις που καθορίζονται από τον νόμο,
2. συμβάλλει στο έργο των οργανώσεων εκπαίδευσης σκύλων με τεχνικές συμβουλές,
3. βεβαιώνει ότι η τελική εξέταση διεξήχθη σύμφωνα με τις πρόνοιες του νόμου και εκδίδει πιστοποιητικό επιτυχίας για τις εξετάσεις,
4. εκδίδει πιστοποιητικό εκπαιδευτή σκύλου βοηθείας, το οποίο φέρει φωτογραφία του εκπαιδευτή.

Ο διορισμός του Σώματος Διαμεσολάβησης διαρκεί για πέντε έτη. Η ίδια οργάνωση μπορεί να διοριστεί πολλές φορές ως μέλος στο σώμα διαμεσολάβησης.

Δεν υπάρχει σχετική ρύθμιση για την παροχή χρηματικού επιδόματος/ωφελήματος για την απόκτηση/χρήση σκύλου βοηθείας.

Πολωνία

Το θέμα ρυθμίζεται στον Νόμο της 27^{ης} Αυγούστου 1997 για την Επαγγελματική και Κοινωνική Αποκατάσταση και την Απασχόληση των Ατόμων με Αναπηρία. Σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 11 του νόμου αυτού, “σκύλος βοηθείας” σημαίνει τον κατάλληλα εκπαιδευμένο και ειδικά σεσημασμένο σκύλο, που βοηθά άτομα με μειωμένη όραση ή τυφλά, ανάπηρους και άτομα που υφίστανται κρίση λόγω χρόνιων ασθενειών.

Γενικά όλοι οι σκύλοι με συγκεκριμένα νοητικά και φυσικά χαρακτηριστικά είναι κατάλληλοι για αυτό τον ρόλο. Δεν υπάρχουν προκαταρκτικοί περιορισμοί σχετικά με τη ράτσα ή άλλα χαρακτηριστικά του σκύλου.

Οι σκύλοι βοηθείας πρέπει να εκπαιδεύονται από καθορισμένες σχολές σκύλων αναγνωρισμένες από τις αρχές και να είναι αναγνωρίσιμοι στο κοινό φέροντας ειδική κάπα. Σύμφωνα με το άρθρο 20B του Νόμου για την Επαγγελματική και Κοινωνική Αποκατάσταση και την Απασχόληση των ΑμεΑ, οι σκύλοι βοηθείας πρέπει να έχουν πιστοποιητικό εμβολιασμού και πιστοποιητικό που εκδίδεται μετά από κατάλληλη εκπαίδευση και επιβεβαιώνει την κατάστασή τους. Το κόστος έκδοσης του πιστοποιητικού καλύπτεται από τα αποθέματα του Κρατικού Ταμείου για την Αποκατάσταση των ΑμεΑ, μετά από αίτημα. Στο πολωνικό δίκαιο το θέμα της εκπαίδευσης “σκύλων βοηθείας” ρυθμίζεται επίσης στην παράγραφο 3 του Κανονισμού της 1^{ης} Απριλίου 2010 (Εφημερίδα των Νόμων 2010 αρ. 64, στοιχείο 399) του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Πολιτικής για την έκδοση πιστοποιητικών που βεβαιώνουν την κατάσταση σκύλου βοηθείας. Η παράγραφος 3 προβλέπει ότι οργανώσεις νομιμοποιούνται να εκδίδουν πιστοποιητικά, να διεξάγουν εκπαίδευση σκύλων βοηθείας στη βάση κατάλληλου εκπαιδευτικού προγράμματος, να τεκμηριώνουν την εκπαίδευση, να αριθμούν εκδομένα πιστοποιητικά, να εγγράφουν δεδομένα στο έγγραφο του πιστοποιητικού, όπως τον τόπο και την ημερομηνία έκδοσης του πιστοποιητικού κ.λπ.

Υπάρχει νομοθετική πρόνοια αναφορικά με την παροχή χρηματικού ωφελήματος για την απόκτηση σκύλου βοηθείας από άτομα με προβλήματα υγείας ή αναπηρίες. Σύμφωνα με την παράγραφο 9 του Κανονισμού της 1^{ης} Απριλίου 2010 του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Πολιτικής για την έκδοση πιστοποιητικών που βεβαιώνουν την κατάσταση σκύλου βοηθείας, το χρηματικό ωφέλημα δίδεται υπό μορφή χρηματικής επιστροφής μετά την υποβολή αίτησης από την οντότητα που είναι εξουσιοδοτημένη να εκδίδει πιστοποιητικά προς τον πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου του Ταμείου.

Η χρηματική επιστροφή βασίζεται στη δήλωση της οντότητας που είναι εξουσιοδοτημένη να εκδίδει τα πιστοποιητικά. Η δήλωση πρέπει να περιέχει το πραγματικό κόστος έκδοσης του πιστοποιητικού. Το ποσό της χρηματοδότησης για ένα πιστοποιητικό δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 630 ζλότυ Πολωνίας. Η αίτηση για τη χρηματοδότηση πρέπει να υποβληθεί το

αργότερο εντός τριών μηνών από την ημερομηνία έκδοσης του πιστοποιητικού. Η χρηματοδότηση διευθετείται εντός 30 ημερών από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης και το ποσό της χρηματοδότησης μεταφέρεται εντός 15 ημερών από την ημερομηνία της αποδοχής της αίτησης στον λογαριασμό τράπεζας που υποδεικνύεται από τον αιτητή.

Πορτογαλία

Ο Νόμος 74/2007 κατοχυρώνει το δικαίωμα ισότιμης πρόσβασης για τα ΑμεΑ που συνοδεύονται από σκύλους βοήθειας σε δημόσιους χώρους.

Οι σκύλοι βοηθεί είναι συνήθως german shepherds, labrador retrievers και golden retrievers. Οι μεγάλοι σκύλοι είναι οι πιο κατάλληλοι για αυτή τη δουλειά, δεδομένου ότι είναι πιο δυνατοί και οι ιδιοκτήτες τους μπορούν να στηριχθούν σε αυτούς. Επιπλέον, αυτές οι ράτσες έχουν γενετικά χαρακτηριστικά που τις κάνουν πιο κατάλληλες για τέτοιου είδους εκπαίδευση.

Ο νόμος ορίζει ότι οι σκύλοι βοηθεί έχουν εκτραφεί και εκπαιδευθεί σε κατάλληλη, εγκεκριμένη εγκατάσταση που χρησιμοποιεί ειδικευμένους εκπαιδευτές. Το Εθνικό Ινστιτούτο Αποκατάστασης καταγράφει και δημοσιοποιεί τις πιστοποιημένες αυτές εγκαταστάσεις. Όταν η εκπαίδευση ολοκληρωθεί, εκδίδεται συγκεκριμένη κάρτα και σήμα από ένα εθνικό ή διεθνές κέντρο κατάρτισης σκύλων βοήθειας.

Η έννοια του σκύλου βοήθειας καλύπτει τις ακόλουθες κατηγορίες σκύλων:

- Σκύλος οδηγός: σκύλος εκπαιδευμένος για να βοηθά άτομα με προβλήματα όρασης.
- Σκύλος ακοής: σκύλος εκπαιδευμένος για να βοηθά άτομα με προβλήματα ακοής.
- Σκύλος υπηρεσίας: σκύλος εκπαιδευμένος για να βοηθά άτομα με νοητική, φυσική ή κινητική υστέρηση.

Όσον αφορά την παροχή χρηματικού επιδόματος/ωφελήματος για την απόκτηση/χρήση σκύλου βοήθειας, υπάρχουν φορείς, μεταξύ των οποίων η

Πορτογαλική Ένωση Σκύλων Βοηθείας (APCA), που αγωνίζονται για κρατική χρηματοδότηση για αυτό τον σκοπό. Αυτή η χρηματοδότηση επιτεύχθηκε για το 2018 μέσω του κόμματος People-Animals-Nature (PAN), το οποίο κατόρθωσε να συμπεριληφθεί πρότασή του στον κρατικό προϋπολογισμό του 2018 που περιλαμβάνει σχετικό με το θέμα άρθρο στο πλαίσιο των μη τυποποιημένων συμφωνιών συνεργασίας.

Σλοβακία

Το θέμα ρυθμίζεται από το Νόμο 447/2008 περί των Οικονομικών Ωφελημάτων για Αντιστάθμιση Σοβαρής Αναπηρίας. Στους σκύλους ειδικής εκπαίδευσης συμπεριλαμβάνονται οι σκύλοι οδηγού, για άτομα με οπτική αναπηρία ή άλλη παρόμοια σοβαρή αναπηρία, οι σκύλοι βοήθειας, για άτομα με σοβαρή φυσική ή κινητική υστέρηση/αναπηρία και οι σκύλοι σήμανσης/προειδοποίησης, για άτομα με σοβαρή ακουστική ή άλλη παρόμοια αναπηρία.

Η ειδική εκπαίδευση του σκύλου αποδεικνύεται από την ταυτότητα σκύλου ειδικής εκπαίδευσης που διατηρεί το ΑμεΑ που χρησιμοποιεί τον σκύλο και από ορατή ταυτότητα του σκύλου. Τα πιο πάνω μαζί με πιστοποιητικό εκδίδονται για λογαριασμό ΑμεΑ από αρμόδιο επαγγελματία. Η ταυτότητα σκύλου ειδικής εκπαίδευσης αναγράφει το όνομα και τη μόνιμη διεύθυνση του προσώπου ή την εμπορική επωνυμία, την έδρα, τον αριθμό ταυτοποίησης και τη μορφή νομικού προσώπου που έχει εκπαιδεύσει τον σκύλο, τις δραστηριότητες για τις οποίες ο σκύλος οδηγός ή ο σκύλος βοήθειας ή ο σκύλος σήμανσης/προειδοποίησης έχει εκπαιδευτεί, την ημερομηνία που ο σκύλος πέτυχε στην εξέταση, το όνομα, το επώνυμο και τη μόνιμη διεύθυνση του ΑμεΑ, το όνομα του σκύλου, τον αριθμό ταυτοποίησής του, που είναι ο ίδιος με τον αριθμό που αναγράφεται στην ορατή ταυτότητα του σκύλου, τη ράτσα, το χρώμα και την ηλικία του σκύλου.

Πρόσωπο που είναι επαγγελματικά αρμόδιο να εκπαιδεύει σκύλο ειδικής εκπαίδευσης σημαίνει πρόσωπο που έχει ως σκοπό της δραστηριότητάς του την εκπαίδευση των σκύλων ειδικής εκπαίδευσης και το οποίο είναι μέλος σε διεθνή οργανισμό σχολών εκπαίδευσης ή πρόσωπο στο οποίο έχει δοθεί

πιστοποίηση από διεθνή οργανισμό σχολών εκπαίδευσης. Ο όρος της συμμετοχής σε διεθνή οργανισμό σχολών εκπαίδευσης θεωρείται ότι εκπληρώνεται επίσης, όταν πρόσωπο το οποίο έχει ως σκοπό της δραστηριότητάς του την εκπαίδευση σκύλων ειδικής εκπαίδευσης υποβάλει αίτηση, για να γίνει μέλος τέτοιου οργανισμού, για περίοδο όμως όχι πέραν των πέντε ετών από την κατάθεση της αίτησης.

Σύμφωνα με τον Νόμο 447/2008, ο σκύλος οδηγός παρέχει βοήθεια σε άτομο με οπτική αναπηρία ή άλλη παρόμοια σοβαρή αναπηρία στις καθημερινές του δραστηριότητες, ιδίως για να μετακινηθεί ελεύθερα, να ανακτήσει αντικείμενα και να αντεπεξέλθει με ασφάλεια στις δυσκολίες που αντιμετωπίζει στον χώρο του. Ο σκύλος βοήθειας βοηθά στις καθημερινές δραστηριότητές του άτομο με σοβαρή φυσική ή κινητική υστέρηση/αναπηρία, ιδιαίτερα στη μετακίνηση ειδικών αντικειμένων, στην αλλαγή ρούχων, στην καλύτερη τοποθέτηση του ΑμεΑ, στο άνοιγμα και κλείσιμο πόρτας και στην περίπτωση κινδύνου. Ο σκύλος σήμανσης/προειδοποίησης βοηθά άτομο με σοβαρή ακουστική ή άλλη παρόμοια αναπηρία να διακρίνει τα ακουστικά σήματα, συμπεριλαμβανομένων ιδίως κουδουνιών, τηλεφώνου, φαξ, κλάματος μωρού, ανθρώπινων φωνών, ξυπνητηριού, συναγερμού, καθώς και όταν κάποιος φωνάζει το όνομα του ακουστικά ανάπηρου ατόμου.

Χρηματικό επίδομα/ωφέλημα παρέχεται, μόνο αν ο σκύλος δεν παραχωρείται ή ενοικιάζεται βάσει του δημόσιου συστήματος υγείας. Προβλέπεται οικονομική αποζημίωση για τη φροντίδα σκύλου ειδικής εκπαίδευσης.

Σύμφωνα με το άρθρο 38 του Νόμου 447/2008 οι ακόλουθες κοινωνικές συνέπειες της σοβαρής αναπηρίας αποζημιώνονται: Περιορισμένη κινητικότητα/προσανατολισμός, προβληματική ικανότητα επικοινωνίας, αυξημένα έξοδα λόγω ειδικής διατροφής, υγιεινής ή φθοράς ρουχισμού, υπόδησης και οικιακών επίπλων, λειτουργικά έξοδα επιβατικού οχήματος, φροντίδα σκύλου ειδικής εκπαίδευσης (αυξημένα έξοδα σχετικά με τη φροντίδα του σκύλου ειδικής εκπαίδευσης είναι το κόστος διατροφής και κτηνιατρικής φροντίδας), η μερική ή ολική απώλεια της ικανότητας να φροντίζει ο ίδιος τον εαυτό του. Η οικονομική συνεισφορά για την αποζημίωση

της σοβαρής αναπηρίας παρέχεται από την Υπηρεσία Εργασίας, Κοινωνικών Υποθέσεων και Οικογένειας.

Σλοβενία

Το 2018, βάσει του Νόμου για την Ισότητα Ευκαιριών για τα Άτομα με Αναπηρίες, υιοθετήθηκαν οι Κανονισμοί για τους Σκύλους Βοηθείας. Οι κανονισμοί αυτοί καθορίζουν λεπτομερώς τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία για την απόκτηση σκύλου βοηθείας, την επιλογή και το έργο κατάλληλων επαγγελματιών, καθώς και το περιεχόμενο του συμβολαίου που συνάπτεται μεταξύ του εκπαιδευτή του σκύλου και του αρμόδιου υπουργείου για την προστασία των ΑμεΑ.

Ο σκύλος βοηθείας πρέπει:

- να υποβληθεί σε κτηνιατρικό έλεγχο, να περάσει δοκιμασία και να είναι από άποψη φυσικής κατάστασης έτοιμος και δυνατός να εκπληρώσει το έργο του,
- να εκπαιδευτεί με ανθρώπινες μεθόδους εκπαίδευσης που να λαμβάνουν υπόψη τη φυσική και συναισθηματική ασφάλεια του σκύλου,
- να θεωρείται κατάλληλος για ειδικά έργα/καθήκοντα,
- να ταιριάζει όσο το δυνατόν καλύτερα με τις ανάγκες, ικανότητες και τρόπο ζωής του χρήστη,
- να τοποθετείται εντός οικίας μαζί με τον χρήστη,

Ο σκύλος σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να εκπαιδευτεί, ώστε να εκπληρώνει καθήκοντα φρούρησης ή προστασίας του ΑμεΑ, αλλά πρέπει να παρέχει λειτουργική βοήθεια. Ο σκύλος δεν πρέπει να τοποθετείται μαζί με ΑμεΑ, έως ότου φθάσει σε φυσική και συναισθηματική ωριμότητα. Το ΑμεΑ πρέπει να εκπληρώνει όσα ορίζονται στο πλαίσιο του Νόμου περί της Προστασίας των Ζώων και σε άλλους εφαρμοστέους κανονισμούς.

Ο σκύλος πρέπει να είναι ράτσας μεσαίου μεγέθους, 30 έως 65 εκατοστών ύψους μετρημένο ως τους ώμους, με μέτρια έως μακριά μαλλιά που να χρειάζονται ελάχιστη φροντίδα. Είναι επιθυμητό ο σκύλος να έχει γενεαλογικό

δένδρο. Όταν ο σκύλος τοποθετείται με ΑμεΑ, πρέπει να μην ξεπερνά την ηλικία των 30 μηνών. Ο σκύλος πρέπει:

- να είναι νοητικά σταθερός,
- να είναι καλά εκπαιδευμένος και κοινωνικός,
- να είναι διαχειρίσιμος, υπάκουος, εκπαιδεύσιμος και επίμονος,
- να έχει τη θέληση και την ανάγκη να επανακτά διάφορα αντικείμενα και
- να έχει κανονικές αντιδράσεις ως σκύλος βοήθειας (να υπακούει στις εντολές του ΑμεΑ και να ασκεί αυτοέλεγχο σε σχέση με εξωτερικά ερεθίσματα).

Η εκπαίδευση του σκύλου συνήθως διαρκεί δώδεκα μήνες. Ο σκύλος πρέπει να εκπαιδεύεται σύμφωνα με τις σύγχρονες αρχές χωρίς φυσικό ή ψυχολογικό εξαναγκασμό, με τη χρήση θετικών μορφών δημιουργίας κινήτρου (έπαινος και επιβράβευση). Η γενική εκπαίδευση πρώτιστα προτίθεται να διδάξει τον σκύλο να συνυπάρχει με το εξωτερικό περιβάλλον και να είναι κοινωνικός. Η ειδική εκπαίδευση αρχίζει, όταν ο σκύλος ήδη κατέχει γενικές δεξιότητες. Ο σκύλος και ο εκπαιδευτής του υποβάλλονται σε μια ενδιάμεση εξέταση ενδιάμεσης πρόσβασης (τεστ Α), ενώ το ΑμεΑ και ο σκύλος υποβάλλονται στην τελική εξέταση δημόσιας πρόσβασης (τεστ Β).

Η εκπαίδευση του σκύλου αφορά:

- εκπαίδευση σε αγγαρείες,
- πειθαρχία,
- συμπεριφορά του σκύλου δημοσίως.

Ο επαγγελματίας εκπαιδευτής και ο παροχέας του σκύλου αποφασίζουν τις αγγαρείες που ο σκύλος θα εκτελέσει σε συνεργασία με το ΑμεΑ, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες του ΑμεΑ.

Μετά τη συμπλήρωση της εκπαίδευσης μέλος της διεπιστημονικής ομάδας και ο επαγγελματίας εκπαιδευτής από κοινού με τον παροχέα αποτιμούν την ικανότητα συνεργασίας μεταξύ του ΑμεΑ και του σκύλου.

Τηρείται μητρώο για την προαναφερθείσα εξέταση, το οποίο υπογράφεται από το ΑμεΑ, το μέλος της διεπιστημονικής ομάδας, τον επαγγελματία εκπαιδευτή και τον παροχέα.

Μετά την περάτωση του τεστ Β το μητρώο αποστέλλεται στη μονάδα διεύθυνσης η οποία είχε εκδώσει την απόφαση για την εκπαίδευση του σκύλου. Εάν το ΑμεΑ και ο σκύλος έχουν επιτύχει στο τεστ Β, η μονάδα διεύθυνσης εκδίδει απόφαση που απονέμει την κυριότητα του σκύλου στο ΑμεΑ. Όταν ΑμεΑ γίνεται κύριος σκύλου, οφείλει να παρέχει επαρκή τροφή και καλή φροντίδα στον σκύλο.

Η νομοθεσία προνοεί ως δικαιούχους χρήσης σκύλου βοήθειας τα ακόλουθα άτομα:

- άτομα με οπτική αναπηρία ή άλλη παρόμοια σοβαρή αναπηρία δικαιούνται χρήση σκύλου οδηγού,
- άτομα με σοβαρή φυσική υστέρηση/αναπηρία ή νοητική υστέρηση δικαιούνται χρήση σκύλου υπηρεσίας.

Ειδικότερα, αυτοί που δικαιούνται σκύλο βοήθειας πρέπει:

- να είναι ενήλικοι πολίτες της Δημοκρατίας της Σλοβενίας με μόνιμη κατοικία στη Σλοβενία ή ενήλικοι αλλοδαποί με μόνιμη κατοικία στη Σλοβενία,
- να δύνανται να αποφασίζουν οι ίδιοι για τον σκύλο και να αντιλαμβάνονται τις υποχρεώσεις και τις ευθύνες που συνοδεύουν αυτή την απόφαση,
- να έχουν μεγάλες δυσκολίες στο να μετακινηθούν, να μεταφέρουν, να μετακινήσουν ή να κρατήσουν αντικείμενα και να έχουν τις κατάλληλες νοητικές και φυσικές ικανότητες,
- να έχουν επαρκείς συνθήκες ζωής και
- να είναι κοινωνικά δικτυωμένοι, ώστε, εάν για οποιοδήποτε λόγο δεν μπορούν να φροντίσουν τον σκύλο για μια μικρή περίοδο χρόνου, να μπορούν να αποταθούν σε κάποιον άλλο. Λεπτομερέστερος κατάλογος νοητικών και φυσικών ικανοτήτων, συνθηκών ζωής και οικονομικών

συνθηκών του ΑμεΑ που αιτείται σκύλο βοηθείας προβλέπεται στο Παράρτημα 1 των Κανονισμών.

Η αίτηση για χρήση σκύλου βοηθείας πρέπει να περιέχει, μεταξύ άλλων, περιγραφή των δυσκολιών αναφορικά με την κινητικότητα, τη μεταφορά, μετακίνηση ή μεταχείριση αντικειμένων και περιγραφή των κατάλληλων νοητικών και φυσικών ικανοτήτων και των επαρκών συνθηκών ζωής, καθώς και δήλωση του αιτητή για την τήρηση του όρου κατάλληλων συνθηκών ζωής για τον σκύλο. Εντός 15 ημερών από την παραλαβή της αίτησης η μονάδα διεύθυνσης ζητεί από το Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Αποκατάστασης της Δημοκρατίας της Σλοβενίας και από έναν ειδικό στο πεδίο εργασίας με σκύλους βοηθείας να παράσχουν τις εξειδικευμένες απόψεις τους, στη βάση ιατρικής και άλλης τεκμηρίωσης, καθώς και προσωπικής εξέτασης και συνέντευξης με το ΑμεΑ. Η διεπιστημονική ομάδα ειδικών του ινστιτούτου στο πεδίο της φυσικής αποκατάστασης και της ψυχολογίας παρέχει εξειδικευμένη άποψη για τα φυσικά, προσωπικά και άλλα χαρακτηριστικά του ΑμεΑ.

Αφού η απόφαση για εκπαίδευση του σκύλου γίνει τελική, η διευθυντική μονάδα εκδίδει στον δικαιούχο κουπόνι χρηματοδότησης της εκπαίδευσης του σκύλου. Το κουπόνι περιέχει μεταξύ άλλων:

- τη θεωρούμενη ημέρα επιλογής του σκύλου,
- την υπογραφή του δικαιούχου για την επιλογή του σκύλου,
- την υπογραφή και σφραγίδα του ατόμου που παρέχει εκπαίδευση στον σκύλο,
- τη δήλωση ότι η εκπαίδευση του σκύλου χρηματοδοτείται από το υπουργείο και ότι η προθεσμία πληρωμής ορίζεται σύμφωνα με τους κανονισμούς που καθορίζουν την εφαρμογή του προϋπολογισμού της Δημοκρατίας της Σλοβενίας και
- τη δήλωση ότι ο παροχέας εκπαίδευσης του σκύλου πρέπει να επισυνάψει συμπληρωμένο κουπόνι μαζί με το μητρώο επιλογής του σκύλου υπογραμμένο από τον προμηθευτή και τον δικαιούχο κατά τον χρόνο της απαίτησης της πληρωμής της εκπαίδευσης του σκύλου.

Το κόστος εκπαίδευσης του σκύλου περιλαμβάνει:

- το κόστος αγοράς και εκπαίδευσης του σκύλου,
- το κόστος αγοράς εφοδίων για τον σκύλο (κολάρο, λουρί, ειδική κάππα)
- το κόστος εκμάθησης ΑμεΑ να συνεργάζεται με τον σκύλο,
- το κόστος διατροφής του σκύλου κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης,
- τα έξοδα διακίνησης του παροχέα,
- το κόστος απόκτησης κτηνιατρικών και ιατρικών πιστοποιητικών για το σκύλο.

Ο δικαιούχος πρέπει να επιλέξει τον παροχέα και να εξαργυρώσει το κουπόνι εντός μηνός από την ημερομηνία έκδοσης του κουπονιού. ΑμεΑ που έλαβε βάσει απόφασης το δικαίωμα για την εκπαίδευση του σκύλου επιλέγει τον παροχέα μεταξύ αυτών που επιλέχθηκαν από το υπουργείο στη βάση δημόσιας προσφοράς. Ο κατάλογος παροχέων εκπαίδευσης σκύλων βοήθειας δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του υπουργείου.

Το Ινστιτούτο Ασφάλισης Υγείας παρείχε κάλυψη εξόδων μόνο σε τυφλούς, που χρησιμοποιούν τους σκύλους οδηγούς, μετά την έγκριση όμως των Κανονισμών για τους Σκύλους Υπηρεσίας το δικαίωμα παραχωρήθηκε και σε άτομα με σοβαρές ή πολύ σοβαρές αναπηρίες.

Σουηδία

Δεν υφίσταται συγκεκριμένη νομοθεσία που να ρυθμίζει το δικαίωμα χρήσης ή απόκτησης και την εκπαίδευση σκύλου βοηθού. Σύμφωνα με το Σουηδικό Γραφείο για τη Συμμετοχή, δεν έχει μέχρι στιγμής ξεκαθαριστεί ποιο ρόλο ασκούν οι σκύλοι βοηθοί στην υποστήριξη και τη φροντίδα. Αυτό σημαίνει ότι είναι ασαφές ποιοι κανόνες είναι εφαρμοστέοι και ποιες θα ήταν οι πιθανές συνέπειες, εάν οι σκύλοι βοηθοί θεωρούνταν ως αναγνωρισμένο μέτρο σύμφωνα με τον Νόμο περί Κοινωνικών Υπηρεσιών ή/και στο πλαίσιο του Νόμου περί Ιατρικών και Φαρμακευτικών Υπηρεσιών.

Παρ' όλ' αυτά, το 2006 το Διοικητικό Εφετείο του Γκέτεμποργκ, με την απόφασή του 6759-04, αποφάνθηκε ότι σκύλος υπηρεσίας ιατρικής

απόκρισης (διαβήτη) συνιστά βοήθημα αναπηρίας. Επομένως, η απόφαση χρησιμεύει ως προηγούμενο για τους σκύλους βοηθούς και σημαίνει ότι οι χρήστες μπορούν να λάβουν κάποια αποζημίωση για χρήση σκύλων βοηθών στο πλαίσιο του επιδόματος αναπηρίας ή του επιδόματος φροντίδας.

Όσον αφορά τους σκύλους οδηγούς για τους τυφλούς ή για άτομα με σοβαρή ανεπάρκεια όρασης, υπάρχει ειδικό ρυθμιστικό πλαίσιο, αφού αναλήφθηκε σχετική κυβερνητική δέσμευση.

Από το 2016 η σουηδική κυβέρνηση καθόρισε τον Σουηδικό Σύνδεσμο για τους Σκύλους Εργασίας να λειτουργεί υποστηρικτικά για τους σκύλους βοηθούς.

Ο σύνδεσμος διακρίνει τους σκύλους βοηθούς ως ακολούθως:

- Σκύλοι υπηρεσίας: βοηθούν άτομα με φυσικές αναπηρίες.
- Σκύλοι σήμανσης/προειδοποίησης: ο σκύλος βοηθά άτομα με ακουστική αναπηρία.
- Σκύλοι ιατρικής υπηρεσίας απόκρισης: ο σκύλος βοηθά άτομα που πάσχουν από διαβήτη ή επιληψία.
- Σκύλοι ψυχικής υγείας: ο σκύλος βοηθά άτομα με μόνιμες ψυχιατρικές διαταραχές.
-

Επιπλέον, όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, υπάρχουν οι σκύλοι οδηγοί για άτομα με οπτική αναπηρία.

Τα άτομα που χρειάζονται και επιθυμούν σκύλο βοηθό μπορούν να επιλέξουν είτε να εκπαιδεύσουν τον δικό τους σκύλο με έναν εκπαιδευτή σκύλων βοηθών είτε να αγοράσουν έναν σκύλο που έχει ήδη εκπαιδευτεί για τον σκοπό αυτό. Ο Σουηδικός Σύνδεσμος για τους Σκύλους Εργασίας έχει θέσει κανονιστικό πλαίσιο όσον αφορά την εκπαίδευση των σκύλων βοηθών.

Ένας εκπαιδευμένος σκύλος βοηθός κοστίζει περίπου €14.000. Η εκπαίδευση του σκύλου με τη βοήθεια ενός εκπαιδευτή σκύλου βοηθού διαρκεί μεταξύ 3

μηνών και 1 έτους. Απαιτείται ο χρήστης ως ιδιοκτήτης να έχει μόνιμη φυσική ή διανοητική αναπηρία, να είναι σε θέση να ακολουθήσει τις συμβουλές του εκπαιδευτή και να έχει τον χρόνο και την ενέργεια για την εκπαίδευση του σκύλου. Ανεξάρτητα από το αν το ΑμεΑ έχει εκπαιδεύσει τον σκύλο ή έχει αγοράσει έτοιμο εκπαιδευμένο σκύλο, πρέπει να εξεταστούν μαζί, για να πιστοποιηθεί ο σκύλος βοηθός. Ο Σουηδικός Σύνδεσμος για τους Σκύλους Εργασίας έχει συντάξει ορισμένες βασικές απαιτήσεις που πρέπει να τηρούνται, εν μέρει από τον σκύλο και εν μέρει από τον σύντροφό του, προκειμένου να ξεκινήσει η εκπαίδευση του σκύλου βοηθού. Οι απαιτήσεις έχουν συνταχθεί με βάση το γεγονός ότι ο σκύλος και ο σύντροφός του πρέπει να περάσουν χρόνο σε δημόσιους χώρους και ότι ο σκύλος εξυπηρετεί έναν πρακτικό σκοπό για τον σύντροφό του. Ο σύντροφος πρέπει να έχει μόνιμη σωματική ή διανοητική λειτουργική αναπηρία και να μπορεί να αποδείξει ότι χρειάζεται έναν σκύλο, για να μπορεί να συμμετέχει στην κοινωνική ζωή με ίσους όρους. Επίσης πρέπει να κατανοεί επαρκώς τις ανάγκες ενός σκύλου και να είναι σε θέση να τις εκπληρώσει. Εάν ο σύντροφος είναι κάτω των 18 ετών, ο γονέας ή κηδεμόνας του έχει τη συνολική ευθύνη για την ευημερία του σκύλου. Όσον αφορά τα μικρότερα παιδιά ο γονέας/κηδεμόνας πρέπει να συμμετέχει ενεργά στη διαδικασία κατάρτισης, κατά τη διάρκεια δοκιμών καταλληλότητας και εξετάσεων. Ο σκύλος δεν πρέπει να είναι νεότερος του 1 έτους κατά τη στιγμή της δοκιμής καταλληλότητας και όχι μεγαλύτερος των 5 ετών κατά τη στιγμή της εξέτασης. Επίσης πρέπει να είναι σε καλή φυσική κατάσταση και χωρίς λειτουργικές αδυναμίες. Η αξιολόγηση αυτή γίνεται μέσω πιστοποιητικού υγείας από τη Σουηδική Κτηνιατρική Ένωση. Ο κτηνίατρος που διεξάγει την εξέταση πρέπει να γνωρίζει τη μελλοντική περιοχή χρήσης του σκύλου και ο σκύλος να εξεταστεί σύμφωνα με την ειδική ράτσα αναπαραγωγικής στρατηγικής (RAS) για τη ράτσα του. Υπάρχουν επίσης ειδικοί κανόνες για την αξιολόγηση της υγείας του σκύλου όσον αφορά τις αρθρώσεις, την όραση και τους εμβολιασμούς. Ο σκύλος δε χρειάζεται να ευνουχιστεί. Οι σκύλοι βοηθοί που έχουν επιτύχει την εξέταση πρέπει να υποβάλλονται σε ετήσιους κτηνιατρικούς ελέγχους.

Στη Σουηδική Υπηρεσία Συμμετοχής (MFD) έχει ανατεθεί από την κυβέρνηση η αρμοδιότητα για τη χρηματοδότηση και παρακολούθηση του έργου του Σουηδικού Γραφείου Εργασίας Σκύλων ως υποστηρικτική λειτουργία για σκύλους βοηθούς.

Σύμφωνα με τον νόμο, τα άτομα που υποβάλλουν αίτηση για σκύλο οδηγό πρέπει να είναι τουλάχιστον 18 ετών, να έχουν προβλήματα όρασης που συνεπάγονται έλλειψη κινητικής όρασης, να έχουν ανάγκη και να μπορούν να χρησιμοποιούν σκύλο οδηγό για κινητική βοήθεια, να έχουν σταθερή κοινωνική κατάσταση και την ικανότητα να παρέχουν στον σκύλο επαρκή φροντίδα και συνθήκες διαβίωσης και να κατοικούν στη Σουηδία. Επιπλέον, το άτομο στο οποίο έχει ανατεθεί ένας σκύλος οδηγός πρέπει να συμμετέχει σε συνεχή εκπαίδευση μαζί με τον σκύλο και να διασφαλίζει ότι ο σκύλος οδηγός λαμβάνει την απαραίτητη κτηνιατρική φροντίδα. Οι υποψήφιοι για χρήση σκύλου οδηγού πρέπει να συμμετέχουν σε ένα υποχρεωτικό μάθημα, το κόστος του οποίου καταβάλλεται από τον φορέα παροχής, που είναι Σουηδικός Σύνδεσμος για τα Άτομα με Οπτικές Αναπηρίες. Ταυτόχρονα, ο σκύλος υποβάλλεται σε εντατική εκπαίδευση υπακοής και δε δίδεται στον σύντροφό του, μέχρι να γίνει δύο ετών. Μετά από αυτό ο σύντροφος και ο σκύλος συμμετέχουν σε μαθήματα μαζί, για να γνωρίσουν ο ένας τον άλλον και να γίνουν ομάδα. Αυτή τη στιγμή στη Σουηδία υπάρχουν περισσότεροι από 250 ενεργούς σκύλους οδηγούς.

Ο Σουηδικός Σύνδεσμος για Άτομα με Οπτικές Αναπηρίες είναι αρμόδιος να αξιολογεί θέματα σχετικά με την κατανομή των σκύλων οδηγών και επίσης να επεξεργάζεται αιτήσεις από ιδιώτες που έχουν δικαίωμα διάθεσης σκύλου οδηγού.

Η κυβέρνηση δεν επιδοτεί την απόκτηση ή τη χρήση σκύλου βοηθού. Δυνατόν να χρηματοδοτείται από κάποια δημοτική αρχή, εάν αποφασίσει η ίδια να χορηγήσει σκύλο βοηθό ως μέτρο βάσει του Νόμου περί Κοινωνικών Υπηρεσιών, ή από επαρχιακές/κομητειακές αρχές βάσει του Νόμου περί Υγείας και Ιατρικών Υπηρεσιών.

Φινλανδία

Το θέμα ρυθμίζεται ως ακολούθως:

- Ο Νόμος 1325/2014 απαγορεύει τη διάκριση λόγω αναπηρίας.
- Η φινλανδική νομοθεσία περιέχει έναν μικρό αριθμό κανονισμών που αφορούν ειδικά τους σκύλους οδηγούς και τους σκύλους βοηθούς. Οι κανονισμοί αυτοί βασίζονται στον γενικό κανόνα ότι δεν επιτρέπεται η πρόσβαση σκύλων στα δημόσια κτίρια. Όμως, καθώς οι σκύλοι οδηγοί και οι σκύλοι βοηθοί προορίζονται να βοηθούν και να υποστηρίζουν τους χρήστες τους σε όλα τα περιβάλλοντα, αυτοί οι σκύλοι έχουν ελεύθερη πρόσβαση σε χώρους όπως τα παντοπωλεία, τα εστιατόρια, τα νοσοκομεία, οι καφετέριες, τα γραφεία της τοπικής αυτοδιοίκησης και της εθνικής κυβέρνησης, καθώς και στους χώρους αναψυχής.
- Ο Νόμος 612/2003 περί της Δημόσιας Τάξης εισάγει εξαιρέσεις για τους σκύλους βοηθούς και τους σκύλους οδηγούς από τους περιορισμούς που υπάρχουν στην πρόσβαση των υπόλοιπων σκύλων σε δημόσιους χώρους.
- Η απαγόρευση πρόσβασης σε δημόσιους χώρους σε σκύλους οδηγούς ή σκύλους βοηθούς τιμωρείται ποινικά με πρόστιμο ή φυλάκιση μέχρι έξι μήνες σύμφωνα με τον Ποινικό Κώδικα.

Δεν υπάρχει νομοθετική πρόνοια για την εκπαίδευση των σκύλων οδηγών και σκύλων βοηθών. Παρ' όλα αυτά, στη Φινλανδία υπάρχουν 3 σχολές εκπαίδευσης σκύλων οδηγών.

Οι σκύλοι που γίνονται δεκτοί για εκπαίδευση σκύλων οδηγών πρέπει να είναι σε καλή φυσική κατάσταση και να διακρίνονται για την υψηλή ικανότητα συγκέντρωσής τους, ώστε να είναι νοητικά ισορροπημένοι και συνεργάσιμοι. Για να εκπαιδευτεί ως σκύλος βοηθός, ο σκύλος πρέπει να είναι εγγεγραμμένος και να φέρει μικροσίπ, να είναι σε καλή φυσική κατάσταση, να είναι ανοικτός προς τους ανθρώπους και τα άλλα ζώα, νοητικά ισορροπημένος και ικανός να συγκεντρώνεται, να μη λαμβάνει υπόψη θορύβους και διαφορετικές επιφάνειες, να είναι πρόθυμος να εργαστεί και να

παρακινείται εύκολα. Υπάρχουν περισσότεροι από 230 ενεργοί σκύλοι οδηγοί στη Φινλανδία, με τα Labrador να αντιπροσωπεύουν την πλειοψηφία.

Η νομοθεσία ορίζει ότι:

- άτομα με οπτική αναπηρία ή άλλη παρόμοια σοβαρή αναπηρία δικαιούνται χρήση σκύλου οδηγού,
- άτομα με σοβαρή φυσική ή κινητική υστέρηση/αναπηρία δικαιούνται χρήση σκύλου βοηθού.

Οι σχολές σκύλων οδηγών (υπάρχουν 3 στη Φινλανδία) είναι ιδιοκτήτες σκύλων οδηγών και χειρίζονται όλα τα έξοδα που προκύπτουν από τους σκύλους, όπως το κόστος φαγητού και κτηνιατρικής φροντίδας. Ο σκύλος οδηγός παρέχεται πάντοτε δωρεάν στο χρήστη του. Επιπρόσθετα, τα περιφερειακά νοσοκομεία καλύπτουν το κόστος του χρήστη για την ιατρική θεραπεία του σκύλου και σε ορισμένες περιπτώσεις το κόστος αναλαμβάνεται από ασφαλιστική εταιρεία.

Ο Νόμος 734/1992 περί των Χρεώσεων στον Αποδέκτη για την Πρόνοια Υγείας και την Κοινωνική Πρόνοια ορίζει ότι τέτοιες βοηθητικές συσκευές για ιατρική θεραπεία παρέχονται δωρεάν.

Οι σκύλοι βοηθοί ανήκουν στον Φινλανδικό Σύνδεσμο Ατόμων με Φυσική Αναπηρία. Οι εκπαιδευμένοι σκύλοι βοηθοί παρέχονται στους χρήστες τους δωρεάν, όμως ο χρήστης είναι υπεύθυνος για το κόστος συντήρησης του σκύλου.